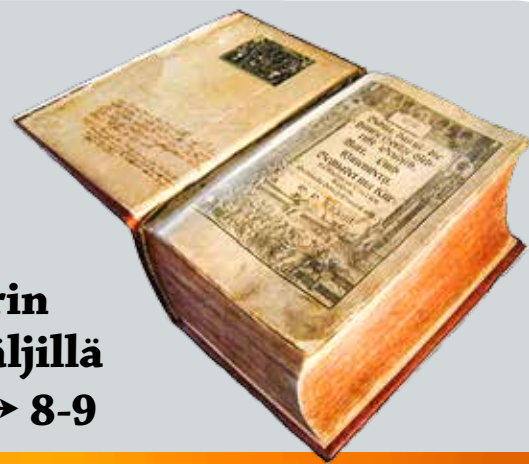

19 6.11.2013

KIRKKO & KOTI

Lutherin
jalanjäljillä
→ 8-9

Suomen tulevaisuus?

→ 2

Väkivaltaan
puuttuminen
on välittämistä
→ 4-5

KIRKKO
& KOTI
100
vuotta
1913–2013

AJANKOHTAISTA

Ei ole päätöksiä yt-neuvotteluista

Kuopion seurakunnissa ei ole päätetty yt-neuvotteluista ja kaikki henkilöstöleikkaukset rauhoitetaan vuoden 2014 ajaksi. Keinoja talouden tasapainottamiseen kuitenkin etsitään.

Savon Sanomien keskusteluun nostama asia Kuopion seurakuntien yt-neuvotteluista levisi torstain aikana iltapäivälehdistöön ja STT:n kautta koko maahan.

Saman päivän Kotimaa –lehteen haastateltu Kuopion evlut. seurakuntien hallintojohtaja **Timo Korhonen**, joka kommentoi myös Savon Sanomille aiheita, kuitenkin vakuuttaa talustilanteen olevan hyvä.

Seurakuntien viestintä tavoitti iltapäivällä Korhosen kertomaan, mistä oikein on kysymys, mikä on totuus?

”Kuopion seurakunnissa ei ole päätetty yt-neuvotteluista. On yritetty

luonnollisen poistuman kautta säästää, ja 30 virkaa on jo vähennetty vuodesta 2006. Säästövelvoite on kuitenkin neljä miljoonaa euroa vuositasolla, mihin pitäisi päästä vuoteen 2022 mennessä. Olen avannut jo pitkään pohdintaa siitä, että kaikkea ei voi kiinteistöistäkään säästää vaan jossakin vaiheessa on mieltävä myös henkilöstöä.”

Luottamusmiehet ja seurakuntien valtuutetut ovat pohdintoista tienneet. Henkilöstölle hallintojohtaja Timo Korhonen lähetti perjantaina sähköpostiviestin, jossa hän selvittää ja rauhoittaa tilannetta, jossa ei ole oleellista muutosta aikaisemmin tiedossa olleisiin säästöpainaisiin.

”Kiinteistöjen korjausvelka on pääsyt kasvamaan, kun investointeja on lykätty. Täysin ilman seinä ei kuitenkaan voi toimia. Hyvä, että keskustellaan toisissaan, mutta olen vain itse pohdiskellut, mitä tarkoittaa se, jos talustilanne ei kohene eikä luonnollinen poistuma riitä säästövelvoitteisiin. Toimintakuluista on pakko säästää, jotta vuosikate turvataan”.

Yt-neuvotteluita on jo käyty ainakin Leppävirralla ja Hämeenlinnassa.

ULLA REMES

Hautausmaan työntekijöillä lienee turvatuimmat työpaikat.

TUJA HYTTINEN

+ **Kuopion seurakuntayhtymän** viestintäpäälikön virkaan valittiin helsinkiläinen yhteiskuntatieteiden ja teologian maisteri, markkinointitoimisto Zeelandin asiakkuusjohtaja **Minna Siikaniva** ja varalle YT, TM, kouluttaja **Kirsi Pohjola** Jyväskylästä. Henkilöstöpäällikön virkaan puolestaan valittiin hallintotieteiden maisteri **Arja Keränen**. Hän on hoitanut virkaa tähän asti sijaisena reilun vuoden ajan.

+ **Puijon seurakunnan** kappalainen, teologian tohtori ja dosentti **Kari Kuula** on yksi viidestä, joille Suomen tietokirjailijat ry on myöntänyt tänä vuonna 8000 euron arvoisen Tietokirjailijapalkinnon. Kuulan osalta palkintoperusteista todetaan, että hänen tietokirjoissaan on persoonallinen ote.

+ **Siilinjärven kirkkoneuvosto** valitsi viime kokouksessaan avoimena olleeseen lastenohjaajan toimeen lastenohjaaja-yhteisöpedagogi **Jenni Kasurisen** Kuopiosta. Myös tiedottajan virka päätettiin

vakainaistaa 1.11. alkaen. Tehtävään valittiin FM **Sini-Marja Kuusipalo**, joka on hoitanut virkaa määräaikaisena vuoden 2012 alusta.

+ **Vuoden kristillinen kirja** 2013 on **Pauliina Rauhan** esikoisteos Taivaslaulu. Rauhalta on oululainen äidinkielenopettaja ja filosofian maisteri. Laulaja Riki Sorasa valitsi kilpailun voittajan, joka julkistettiin Helsingin Kirjamessuilla 27. lokakuuta 2013.

+ **Suomalaiset lahjoittivat** Yhteisvastuukeräykselle tänä vuonna 4,15 miljoonaa euroa. Varoilla autetaan yksinäisiä vanhuksisuomessa ja Kambodžassa. Suomessa yhteisvastuuvaroja etsitään koteihinsa yksin jääneitä heikkosaisia vanhuksisu.

+ **Suomen Lähetysseuran** joulu-keräys tukee tänä vuonna kehitysmaiden vammaisia lapsia. Maa-

ilman terveysjärjestö WHO arvioi, että maailmassa on noin miljardi vammaista, joista 80 prosenttia asuu kehitysmaissa. Lähetysseuran tuella järjestetään muun muassa kuntoutusta ja terveydenhoitoa.

+ **Nenäpäivää 2013** vietetään 8.11. Päivän tarkoituksena on kerätä varoja maailman köyhimmistä oloissa elävien lasten hyväksi ja yllyttää suomalaisia hauskana varainkeräykseen. Myös Kuopion seurakunnat ovat mukana Nenäpäivän toritapahtumassa. Päivään voi ottaa osaa esimerkiksi ilmoittautumalla lipaskerääjäksi keskustan alueelle tai Ikanon.

+ **Kuopion seurakuntayhtymän** ensi vuoden toimintasuunnitelma ja alijäämäinen talousarvio hyväksyttiin viime maanantaina yhteisessä kirkkoneuvostossa. Ensi vuonna lähetystyön avustusta myönnetään muun muassa Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle. Viime vuonna avustuksia linjattiin toisin.

PÄÄKIRJOITUS

Viesti mediassa

Viimeisen pariviikkoisen aikana muiden ohella kaksi kirkollista asiaa nousi kiinnostuksen kohteiksi mediassa. Suomen Rauhan-yhdistysten Keskusyhdistyksen järjestämä tiedotustilaisuus Oulussa toissa viikolla

kokosi paljon mediaa. SRK pahoitteli sitä, että paljastuneessa pedofiilikohussa uhreja ei ole riittävästi huomioitu eikä asiassa ole toimittu oikein. Täsmäntyi myös se, mikä on ripin oikea ja mikä väärä käyttö: rippia ei voi koskaan käyttää rikoksen suojeluun, mikä lienee tosin ollutkin useimmille rivilestadiolaisille koko ajan selvää. Lain edessä sovitetaan se, missä on rikottu lakia, ja Jumalan edessä etsitään synneille armahdusta.

Viesti meni mediassa hyvin eteenpäin ja siihen myös reagoitiin. Hyvin vaikeista tilanteista on toivottavasti opittu jotakin.

Toisenlainen viesti meni mediassa läpi viime viikolla iltapäivälehdistöä myöten ja Suomen Tietotoimiston kautta läpi koko maan. Siinä puhuttiin Kuopion seurakuntien hurjista henkilöstövähennyksistä, jopa kolmannes pois, ja yt-neuvottelujen kerrottiin alkavan 2015.

Uutinen lähti liikkeelle Savon Sanomien näyttävästä uutisesta. Hallintojohtaja **Timo Korhosen** haastattelun ja talousarvion lukemiseen pohjautuva juttu herätti paljon reaktioita. Seurakuntien henkilöstölle lähtikin Korhoselta kirje, jossa korostettiin sitä, että yt-neuvottelut ovat vasta viimesijainen toimenpide, johon mennään vain jos mikään muu tie ei auta talouden tasapainottamiseksi ja jos investoinnit toteutetaan suunnitelmien mukaisesti. Yt-neuvottelujen alkamisesta ei ole mitään päätöstä, ja jos se lähivuosina tulee, se kyllä kerrotaan henkilöstölle ensin.

Yt-neuvotteluis- ta kerrotaan aina henkilöstölle ensin.

Yt-neuvottelut eivät myös automaattisesti johda irtisanomisiin. Koko henkilöstö voidaan vaikka määrääjäksi lomauttaa, mitä keinoa julkisen sektori usein käyttää. Silloin jaetaan yhdessä tilannetta ja kannetaan yhteisesti vastuuta töiden jatkumisesta

ja tehtävien hoidosta.

Kuluvalle viikolla kirkolliskokouksessa Turussa käsitellään Kirkon valtakunnallista taloushallintouudistusta Kipaa. Sen toimintasuunnitelmassa ehdotetaan palvelupisteiden perustamisen uudelleen harkintaa.

Kipan palvelupisteitä on suunniteltu Kuopioon ja Lahteen. Mikäli ehdotus sisältää Kuopion kohdalla riskin siitä, että kirjanpidon ja palkanlaskennan työt eivät jääkään Kuopioon, tilanne seurakuntayhtymässä vakavoi- tuu. Lehden painoon mennessä asiasta ei ole uutta tietoa.

Seurakunnan toimintaa on kautta linjan priorisoitava, rönsyjä poistettava. Vielä kerran on käytävä läpi, onko kaupungissa järkevämpää toimia erillisinä seurakuntina vai yhtenä suurena seurakuntana. Jälkimmäistä puoltaa työvoiman joustava liikkuminen alueelta toiseen vaikkapa äkillisiä sijaisuuksia hoidettaessa.

Vielä kerran on käytävä läpi, miltä investointitarpeet näyttävät jäsenkadon valossa, miltä tilojen käyttöasteet näyttävät.

Ideatasolla tarvitaan radikaaleja- kin avauksia.

Samalla on sanottava vielä kerran, että seurakunta on palvelua varten, hengellistä elämää varten – sitä varten, että yhteiskunnasta ei katoaisi Jumalan sana ja siihen pohjautuvat arvot. Seurakunta on yhteisö, jonka olemus on aivan jotakin muuta kuin taloushallinnollinen, vaikka valitettavan usein viime vuosina on ollut pakko puhua talousasioista.

ULLA REMES
ulla.remes@evl.fi

PYSÄKILLÄ

Tulevaisuutta tehdään nyt

Suomen tulevaisuutta luodaan myös politiikalla, sanoo professori Juho Saari.

Miltä Suomen tulevaisuus, hyvinvointivaltion tulevaisuus näyttää talouden muutosten keskellä?

Kaiken kaikkiaan yhteiskunnan perustavanlaatuiset pelisäännöt ovat varsin hyvässä kunnossa. Vaikka on perusteltuja kehittämisikohteita, niin toiselta puolelta on syytä pitää mielessä, että Suomi on yksi maailman parhaista maista.

Suomen keskeinen vahvuus on julkisen vallan ja työmarkkinajärjestöjen yhteistyö, joka mahdollistaa yhteiskunnan pelisääntöjen vähittäisen uudistamisen. Nyt tehtävät leikkaukset eivät ole romauttamassa järjestelmän perustaa. Ne eivät aiheuta ”hyvinvointivaltion alasajoa”. Mutta selvää on, että tulevaisuutta niukuutta jaetaan ja parhaillaan luodaan pelisääntöjä sille kuka saa mitään ja millä ehdoilla.

Mitkä ovat oleelliset valinnat tulevaisuuden kannalta?

Muutoksia joudutaan tekemään useimmiten nyt ajankohtaisilla alueilla. Keskeisimmät temaattiset kokonaisuudet liittyvät tuottavuuden lisäämiseen ja palkanmuodostuksen perusteiden tarkistamiseen. Jollakin aikataululla tulee myös ottaa huomioon kestävä kehityksen luomat edellytykset ja mahdollisuudet. Niiden integroiminen osaksi yleisempää yhteiskuntapolitiikkaa on edelleen ns. vaiheessa.

Millaisia vaihtoehtoisia polkuja näet?

Suomen polku on pitkälti historian ehdollistama. Ratkaisevaan asemaan ei nouse yksittäiset uudistukset, vaan politiikkapaketin rakentaminen. Alkuskysystä aikaansaatu rakenneuudistuspaketti on hyvä esimerkki tä- mänkaltaisesta paketista.

Nykyinen kasvun ja työllisyyden politiikka on perusteltua julkisen talouden rahoitus- tasapainon palauttamiseksi ja veropohjien laajentamiseksi. Mitään muuta tapaa julkisen

talouden vakauttamiseksi ei ole.

Entistä suurempaa huomiota joudutaan kuitenkin kiinnittämään kasvun hedelmien jakautumiseen. Meille on syntynyt huono-osaisuuden notkelmia, joihin kasvun ja työllisyyden politiikka ei ulotu.

Mihin kannattaa kiinnittää huomiota?

Suomalaisen kasvumallin kannalta olisi syytä kiinnittää enemmän huomiota yhteiskunnallisen rakennemuutoksen kustannusten jakautumiseen. Nyt alkaa näyttää siltä, että kuntien osuus tästä taakasta alkaa kasvaa varsin suureksi.

Valtioneuvoston olisi myös syytä rakentaa kokonaisarvio eriarvoistumisen yhteiskunnallisista kustannuksista. Samantapainen arvio tehtiin vuonna 2009 ikääntymisen vaikutuksista. Villi veikkaukseni on, että eriarvoistumisesta aiheutuvat julkistaloudelliset kustannukset ovat samaa luokkaa ikääntymisestä aiheutuvien kustannusten kanssa.

Mikä on suurin uhka maan menestykselle ja missä ja miten sitä voidaan torjua?

Näen kaksi suurempaa uhkaa. Keskeisin liittyy elinkeinoelämän menestymisen edellytyksiin ja tuottavuuden kasvattamiseen. Olemme siirtymässä alhaisemman tuottavuuskasvun aikaan. Muutos näyttää pysyvältä. Siihen vastaaminen edellyttää elinkeinopolitiikkaa, jossa haetaan kasvualoja yksittäisten yritysten tukemisen sijasta.

Toinen haaste on eriarvoistuminen ennen kaikkea heikoimmassa asemassa olevien ryhmien kannalta. Nyt on vahvaa näyttöä siitä, että kasvun ja työllisyyden politiikka ei tue näitä ryhmiä sen paremmin työmarkkinoiden ja työttömyyden rajapinnassa kuin viimesijaisen turvan piirissä olevissa ryhmissä.

Missä mennään tuloeroissa?

Suomalaisessa yhteiskunnassa tuloerot ovat itse asiassa pysyneet varsin vakaina, kun sitä

ARI-PEKKA KERÄNEN

tarkastellaan väestön työssäkäyvän enemmistön erojen kannalta. Esimerkiksi ylempien toimihenkilökotitalouksien ja työntekijäkotitalouksien välillä tuloerot ovat pysyneet varsin samankaltaisina.

Haasteena on ennen kaikkea vauraimman viiden prosentin voimakas eriytyminen ja työmarkkinoille kiinnittymättömyyden ryhmien asema. Keskeinen haaste jälkimmäisessä ryhmässä on epäsuhta tukiloppuisten etuuskien ja asumiskustannusten välillä.

Esimerkiksi leipäjonoissa olevista henkilöistä valtaosan ongelmat aiheutuvat enem-

mänkin asuntopolitiikan epäonnistumisesta kuin etuuksien alhaisesta tasosta.

Mikä on yksilön vastuu kansansa ja maansa tulevaisuudesta?

En osaa vastata tähän.

Mikä on päättäjien vastuu kansansa ja maansa menestyksestä?

Suomalaisen yhteiskunnan uudistaminen on julkisen vallan vastuulla. Sen tulee määrittää yhteiskunnan, elinkeinoelämän ja hyvinvointivaltion pelisäännöt. Suomenkaltaisessa yh-

teiskunnassa vastuuta ei voi siirtää yksittäisille yrityksille ja markkina- lähtöisille ratkaisuille.

Mikä on kilpailukyky nyt ja onko sen perusta realistinen?

Kilpailukyky on varsin moniulotteinen käsite. Jos tarkastellaan kilpailukykyä tuottavuuden kannalta, se on pysyvästi alentunut, mikä heijastuu irtisanomisina.

Osa haasteesta on kysynnän vähentyminen suomalaisen elinkeinoelämän avainsektoreilla sekä niiden

nopea laadullinen muutos. Tuottavuuden kasvu ja siitä seuraava työllisyyden lisääntyminen ovat avainhaaste.

Sen sijaan suomalaisen yhteiskunnan yleinen kilpailukyky on eri mittareiden valossa varsin hyvä. Ihmiset ovat keskimäärin koulutettua, elävät aikaisempaa pidempään, ovat varsin tyytyväisiä elämänsä ja useimpien tulot riittävät menoihin.

Miten näet luottamuksen: onko medialla tai kirkolla tai poli-

Meille on syntynyt huono-osaisuuden notkelmia, joihin kasvun ja työllisyyden politiikka ei ulotu.

ULLA REMES

Lue lisää: Suomen sillat tulevaisuuteen (toim. Juho Saari), Kuluttajakeskus, julki marraskuun alussa.

KOLUMNI

Sanan voima ja voimattomuus

Kieli on uskomaton voima, niin hyvässä kuin pahassakin. Sana sivaltaa kuin miekka, hyväilee kuin lämmin käsi. Liittää meidät niin hyviin kuin huonoihinkin muistoihin ja yhteiseen traditioon joka kulkee mukamme.

Perinteet hiipuvat vähitellen, jos niitä ei ylläpidetä, luoda ja opeteta uudelleen. Niiden nukahduksen myötä niiden kulttuurinen ja uskonnollinen alkuperäinen merkitys sammuu tai saa uuden sisällön.

Muistoomme on tempautunut sanoja, jotka ovat syöpyneet mielemme alitajuntaan ja ponnistavat sieltä sopivaan muistitautaan kiinnittyneinä. Ovatko sanamme voimattomia, sisällyksentöntä sanojen virtaa, vaille voimaa, sisältöä, viestiiä? Olisiko parempi olla välin hiljaa, antaa hiljaisuuden puhua.

Arkinen kanssakäymisemme

on täynnä epätasallisuksia. Tavoittelemme usein myönteistä, rakentavaakin, mutta onnistummeko kuitenkin päättämään välin sen vastakohtaan?

Onko puheemme vakuuttavaa, uskottavaa ja aitoa? Tukeeko kehomme kieli puhetta vai syntyykö ristiriitaa?

Kirkko on vaikea työpaikka, jo senkin vuoksi, että kirkossa tehdään tavoitteellista työtä sanoilla ja kielen avulla. Luodaan mielikuvia, ennakoasenteita ja käytetään uskonnollista kieltä, joka toisille tuttua tuo turvallisuuden, toisille vieraampana ahdistuksen.

Olisiko aika kirkolliselle kielenhuollolle? Olisiko aika selkeyttää kauniita vaikuttavat kielikuvat ja kertoa asioista tajuttavasti, selkeästi ja johdonmukaisesti? Mitä tietävätkään puheen ja erityisesti saarnojen tutkijat sanoa tähän? Paljon olisi meillä opittavaa, antaudummeko kuulijan paikalle?

Uusimpien tutkimusten mukaan alle vuoden ikäinen lapsikin tunnistaa aidon ja epäaidon, rakentavan, niin myönteisen tunnetason kuin pinnan alla piilevän jännitteiden. Miksi siis pukea yksinkertaiset asiat vaikeiksi monipolvisiksi kielikuviksi, uskonnollisesta kielestä pitkälti irtaantuneille käsittelemättömäksi puheeksi, jonka uskottavuutta ei puhujan persoonakaan tunnu vahvistavan?

Onneksi tämä ei ole koko totuus - virsikirjaa uudistetaan, toimitusten kirjan rukouksia on uusittu, toimitusten sanontoja avattu ja yksinkertaistettu. Tätä tietä on rohjettava kulkea - kristillisen uskon sisältö ja keskeiset opinkappaleet jäävät muuten enentyvästi vieraaksi ja saarnatutkijoiden raportit vain laajenevat, esimerkkiaineisto vain kasvaa. Olemme jokainen kielen rakentajia ja sanan käyttäjiä. Meillä on mahdollisuus luoda uutta muistitautaa uskonnolliselle kielelle, palauttaa sanojen merkitys uudelleen eloon. Voimme luoda tuleville sukupolville muistiin jalkia uskotavista ja voimaannuttavista sanoista.

JUHANI LAURINKARI

Välittämisellä väki valtaa vastaan

Padottu viha purkautuu helposti väkivaltana.

Suomella on pitkään ollut kyseenalainen kunia olla yksi länsimaiden väkivaltaisimpia maita.

”Meillä väkivalta on lähes aina kytköksissä päihteiden käyttöön”, eläkkeellä oleva kuopiolainen poliisi **Eero Wetzell** painottaa.

”Selvin päin Suomessa käyttäydytään kunnolla. Mutta sitten, kun saadaan känni päälle, niin patoutumat alkavat purkautua nyrkkien kautta.”

Wetzell luennoi väkivallasta yhdessä pastori ja lähetystyöntekijä **Tapio Karjalaisen** kanssa ekumeenisen Vastuuviikon tilaisuudessa. Vastuuviikon teemanä oli *Väkivallan markkinat*.

Elämme yötä päivää

Wetzell ei voi olla pohtimatta miten nykyinen, yhä kiihtyvä elämänyrtyimme vaikuttaa ihmisten psyykeen.

”Emme enää elä yötä ja päivää, vaan yötä päivää. Mikään ei seisahtu, mikään ei rauhoitu.”

”Stressaannumme yhä enemmän, eikä meillä ole aikaa pysähtyä kohtamaan toista ihmistä. Kiirettä ja pahaa oloa yritetään sammuttaa alkoholilla.”

”Voi kuulostaa naiivilta, mutta pienet teot kuitenkin ovat ratkaisevia. Kysytään naapurilta kuulumisia, pysähdytään välittämään.”

Wetzellin mukaan väkivaltaan puuttuminen on välittämistä.

”Jos kavერიpiirissä joku öykkäri, siihen pitää puuttua. Se on myös kyseisen kaverin parhaaksi.”

Yleisöstä kyseltiin, että miten väkivaltilanteisiin uskaltaa puuttua öisel-

lä kadulla.

”Soittamalla 112:een. Ei kenenkään pidä mennä oman henkensä uhalla väliin, vaan kutsua virkavalta paikalle.”

Se yksi katse

Tapio Karjalainen on tehnyt lähetystyötä Thaimaassa, Venäjällä ja viimeisimmäksi Singaporessa.

”Singaporea pidetään yhtenä maailman turvallisimmista maista. Johtuneeko siitä, että turvakameroita on joka paikassa ja myös rangaistukset väkivaltarikoksista ovat äärimmäisen kovia.”

”Voi tietysti miettiä, onko tuo syy vai seuraus.”

Mikään ongelmista vapaa lintukoto ei Singapore silti Karjalaisen mukaan ole.

”Kirkkomme vieressä on alkoholi-kauppa, joka houkuttelee laitapuolen kulkijoita. Monesti olemme pyytäneet heitä tulemaan kaupan sijasta kirkkoon. Nämä ihmiset ovat olleet aivan ihmeissään, että kuinka kirkko voi välittää heistä ja heidän elämästään.”

”Ihmisarvoa täytyisi aina muistaa kunnioittaa. Olen nähnyt, että se voi saada ihmeitä aikaan.”

”Sen sijaan yksikin halveksiva katse ohikulkijalta voi laukaista päihdeongelmaisen raivon.”

Puhumalla selviää pitkälle

Väkivallan uhka ei ole täysin vierasta myöskään seurakunnan työntekijöille. Eryyisesti diakoniatyölellä on kiinnitetty huomiota työntekijöiden turvallisuuteen.

”Me saimme kesällä uudet toimittilat, joissa turvallisuusasiat on huomioitu. Käytössä on summerit ja työhuoneissa on kahdet poistumistiet”, Siilinjärven seurakunnan diakoniatyöntekijä **Esko**

Suomalaisen nyrkki puhuu useimmiten silloin, kun paineita on hukutettu viinapulloon.

HELI HARING

Rasa selvittää.

”Kuulimme myös aluevartiointiin piiriin. Asiakkaillekin se on kerrottu, joten tieto jo lähtökohtaisesti rauhoittaa tapaamiset.”

”Olen tehnyt vajaan kolmekymmentä vuotta diakoniatyötä ja muistelen, että vain pari kertaa olen ollut uhkaavassa ti-

lanteessa. Kyllä ne äärimmäisen harvinaisia ovat.”

Kuopion seurakuntien diakoniajohtaja **Seppo Marjanen** kertoo, ettei väkivalta ole Kuopiossa diakoniatyössä ollut merkittävä ongelma.

”Mutta joissakin kaupungeissa se kuulemma on jo sellaiseksi muo-

dostunut.”

”Olemme toki huomioineet työturvallisuutta diakoniakeskuksella erityisesti. Työhuoneissa ei esimerkiksi pidetä näkyvillä tavaroita, joilla voisi heittää vahingoittavasti ihmistä.”

”Meillä on myös koulutettu vapaaehtoisia vahtimestareita, jotka

vähän katsovat tilanteiden perään.”

Marjasen mukaan lähimmäistyössä ei voi kuitenkaan pelätä ihmisiä.

”Tähän saakka uhkaavista tilanteista on hyvinkin selvitetty puhumalla.”

MITÄ MIELESSÄ?

Auttava musiikki

Jarmo Puukko LC-Kuopio Kalakukosta ideoi pari vuotta sitten hyväntekeväisyyskonsertin. Marraskuussa kolmannen kerran järjestettävän kirkkokonsertin tulot menevät vammaisten auttamiseen.

Miten innostus hyväntekeväisyyteen lähti?

”Klubissa on autettu vammaisia lapsia ja nuoria sen perustamisesta, vuodesta 1981 lähtien. Kun tulin mukaan, sitä kautta tutustuin toimintaan, joka oli uutta itselleni. Huomasin, miten paljon vammaiset tarvitsevat monenlaista apua ja että heidän puoliaan haluan pitää.”

Miten koet auttamisen?

”Vaikka projektin vetäminen vie paljon aikaa, niin hyväntekeväisyyteen liittyvistä tilaisuuksista lähtiessä on aina hyvä mieli. Tossutansseissa huomasin, miten musiikki on näille lapsille tärkeää. He nauttivat joka sävelestä. Olen huomannut, että pienikin apu on tärkeää. Nykypäivänä taloudellisen tilanteen ollessa huono, uskon vapaaehtoistoiminnan ja hyvän tekemisen lisääntyvän. Monia

ideoita on siihen, miten voisimme auttaa enemmän, mutta katsotaan, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.”

Mitä tuotoilla tehdään?

”Vammaisia lapsia ja nuoria olemme vieneet esimerkiksi ratsastamaan. Olemme järjestäneet vuosittain tossutanssit. Esimerkiksi viime keväänä järjestetyssä tansseissa Petosen Pinarilla osallistujia oli vajaat 200. Olemme myös tukeneet huumepysäkkiä.”

Millainen konserttia itse odotat Pyhän Johanneksen kirkkoon 20.11. klo 19?

”Tenorit Ossi Jauhiainen ja Veli-Pekka Varpula sekä säestäjä Heikki Mononen kajauttavat komeasti tunnettua sävelmiä. Itse odotan erityisesti uruilla soitettua Finlandiaa. Myös kapaleet Granada ja Lumienkeli ovat upeita. On kiitollista nähdä, kun ihmiset tulevat kirkkoon, hetkeksi istahtavat rauhoittumaan, ehkä aistimaan jotain jo joulun tunnelmasta. Hyvää mieltä siis jokaiselle, niin konserttiin osallistuvalla kuin autettavilla.”

Teksti ja kuva
HANNA KARKKONEN

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin
Tapionkatu 5–9 Kuopio
(myös Siilinjärvi, Nilsiä)
Tilisara p. 046-892 1422

PERUNKIRJOITUKSET

testamentit - kauppakirjat ym. asiakirjat ammattitaidolla ja joustavin maksuehdoin
Herastuomari Leila M. Tuomainen
p. 044 211 9876

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
www.kalevipitkanen.com • aatso@kalevipitkanen.com

ASIANAJOTOIMISTO KOLARI & CO. OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
(017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
www.kolari-co.fi

PÄIVIN TERAPEUTTINEN OLOHUONE

- Valaiskaamme yhdessä arkeasi nähdäksesi avarammin eteenpäin.
- Etsikäämme yhdessä elämäsi tarinan merkityksellisiä käännekohtia.
- Etsikäämme yhdessä uutta tarinaa sen tarinan rinnalle, mikä tahtoo kaataa sinut.
- Tarkastelkaamme yhdessä haastavia tilanteita työssä ja kotona.

Päivi Föhr 050-4301100
perhepsykoterapeutti, työnohjaaja, pariterapian kelpätevyys
paivinter@paivinterapeuttinenoahuone.fi
www.paivinterapeuttinenoahuone.fi Facebook: Päivin terapeuttinen olohuone

Hoidamme isännöinnin huolella ja kirjanpidon tarkasti isännöimme seuraavanlaisia kohteita: • asunto-osakeyhtiöt • kiinteistöosakeyhtiöt • palvelutalot • veteraanitalot • senioritalot

Yksilöllinen ja reipas isännöintipalvelu.
Anna taloyhtiösi ammattitaitoisin, osaaviin käsiin.

Puijonkatu 13, 70100 Kuopio, Puh. 040 593 6353
Toimisto avoinna arkinen kello 9.00 - 16.00

SIIVOUSPALVELUITA KOTIIN

Puh. 044 359 1644

Hyödynnä kotitalousvähennys!

WWW.GGSIIVOUS.FI

- turistibussit 32 ja 50 matkustajalle
- pikkubussit
- invataksit

info@tila-auto.com www.tila-auto.com
p. taksiajot 0400-673 955
p. tilausajot 0400-992 993

Entinen Schmidtin talo Kauppakadun ja Puusepänkadun kulmassa vuonna 1915.

Schmidt Enoon. Jean Schmidtin tiedetään kuvanneen myös Joensuussa ja muualla Pohjois-Karjalassa muiden muassa maisemia Suomen maantieteelliselle seuralle.

Barsokevitschin kuva Schmidtin entisestä talosta Kauppakadun ja Puusepänkadun kulmassa on vuodelta 1915 ennen kuin Kauppakadun puoleiset asuinhuoneet muutettiin liiketiloiksi, jolloin niissä oli aluksi Kansalliskaupan myymälätiloja ja myöhemmin muiden muassa kenkäkauppoja ja J.V. Toivasen kulta- ja kelloseppä, johon sisältyi myös valokuvaustarpeiden osasto.

HELENA RIEKKI

KIRKON KULMILTA

Valokuvaajaveljekset

Valokuvaustoiminta Kuopiossa oli aina 1880-luvulle asti pääosin kiertävien kuvaajien varassa. Heitä kävi täällä 1860-luvun alusta lähtien useita. He vuokrasivat ateljeetaan varten huoneen jostakin Kauppakadun tai Kimnaasitorin (Kauppatorin) varren talosta, viipyivät kuukauden tai kaksi, joskus pitempäänkin. Tästä joukosta Arnold Boos asettui asumaan tänne ja kuvasi ahkerasti paitsi ateljeessaan niin myös kaupungissa ja sen ympäristössä.

Muita kaupungin omia kuvaajia olivat kuopiolaisyyntyiset Schmidtin veljekset, Gustaf (1835–1915) ja Jean (1841–1898) Schmidt. He kuvasivat Kuopiossa 1860-luvulla. Gustaf toimi kuvaajana ainakin vuodesta 1863 ja Jean hänen jälkeensä vuodesta 1867. Heidän vanhempansa olivat tohtori Gustaf Mauritz Schmidt ja Beata Charlotta Tavast. Gustaf Mauritz Schmidt oli kaupunginlääkäri, lasaretinlääkäri ja sotilaslääkäri.

Schmidtit asuivat Kauppakadun (Pohjois-Vuorikadun) ja Puusepänkadun (Pohjois-Sorvarinkadun) kulmassa, Kauppakatu 31:ssä, sijainneessa vinkkelitalossa. Puusepänkadun puolella olevaan siipeen tehtiin 1863 pihasivulle lasikattoinen ateljee, joka heidän jälkeensä oli vuokralla Gustaf Ahlborgilla ja myöhemmin C. H. Wilénillä. Toiminnastaan he ilmoittivat Kuopiossa ilmestyneessä Tapiossa. ”Valokuvaus=tekohuone” oli auki joka päivä kello 10:stä 2:een. Pienten käyntikorttikuvien ”hinta tusinalta on 10 markkaa”.

Veljeksillä oli tiiviit yhteydet Maaningalle, äitinsä kotitalalle Halolaan, jonne hekin muuttivat, Gustaf 1869 ja Jean 1874. Sieltä Gustaf Schmidt muutti myöhemmin Helsinkiin ja Jean

HILJENTYMISEEN

Vaikka en tänään ymmärrä vielä jokaista askelta Jumalan tiellä, ei se tee turhaksi reittiä tätä. Hoitoaan vaille koskaan ei jätä. Siksiäpä lapsen tavalla sanon: ”Tässä on käteni, apuas anon.”

HILJA AALTONEN

Jeesuksen elämää käydään läpi **Armon valo lohduttaa** -kuoroteoksessa Pyhän Johanneksen kirkossa keskiviikkona 6.11. klo 18.

- Armon valo lohduttaa** Pyhän Johanneksen kirkossa keskiviikkona 6.11. klo 18. Männistön seurakunnan kirkkokuoron kuoroteoksen. Kirkkokuoroa johtavat Tintti Tinkala ja Heikki Mononen, urut. Teoksessa käydään läpi Jeesuksen elämänsä syntymästä kuolemaan ja ylösnousemukseen. Teoksen musiikki koostuu mm. kansanmusiikisävytteisistä virsivoktuksista ja äänimaisemista.
- Keskusteluja Raamatun äärellä** torstaina 7.11. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkossa. Heikki Hyvärinen. Ukintupa kahvittaa klo 11 alkaen.
- Sanan ja rukouksen ilta** Karttulan seurakuntakodilla sunnuntaina 10.11. klo 18. Tarja Säynevirta, Armolahjat UT:n opeuksessa.
- Siioninvirsisurat** Keskusseurakuntatalolla sunnuntaina 10.11. klo 18 ja Alavan seurakuntasalissa sunnuntaina 17.11. klo 14.
- Piispa Matti Sihvosen luento ”Minun raamattuni”** Pyhän Johanneksen kirkossa tiistaina 12.11. klo 18.
- Sanan ja yhteyden ilta** Juankosken seurakuntatalossa tiistaina 12.11. klo 18.30. Tiia Juzi.
- Hiljaisuuden ja toivon lauluja** Juankosken Ylösnousemuksen kirkossa keskiviikkona 13.11. klo 19. Ilta särkyneille. Liekkiryhmä. Iltaatee.
- Hiljainen ilta** Vehmersalmen kirkossa torstaina 14.11. alkaen kerran kuussa klo 18-19.30. Annetaan hiljaisuuden puhutella meitä. Lisätietoja antaa Sirkka Ihalainen puh. 040 8344 568.
- Sanan ja rukouksen ilta** Kallaveden kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 18. Esirukouspalvelua.
- Ilta Sanan äärellä** Tuusniemen seurakuntatalon kammariissa maanantaina 18.11. klo 18.
- Sanan ja yhteyden ilta** Siilinjärven seurakuntatalolla maanantaina 18.11. klo 18.30.
- Hiljaisuuden messu** Tuomiokirkossa keskiviikkona 20.11. klo 18, jonka jälkeen avoin hiljaisuuden talo noin klo 19 Vanhassa Pappilassa, Kuninkaankatu 12.
- Alavan seurakunnan Hiljaisen rukousmaalauksen retiriitti** 29.11- 1.12. adventin aikaan johdattajana Rytlyn leirikeskuksesta. Retiriitin ohjaajana Ulla Turunen, pappina Ilkka Koponen ja maalaukseen ohjaajana taideterapeutti Heide Hillebarcht. Hinta Alavan seurakuntalaisilta 80 €, eläkeläisiltä, työttömiltä ja opiskelijoilta 60 €, muilta 100/80 €. Ilm. 18.11. mennessä Ulla Turuselle, samoin lisätiedot, puh. 044 2757 963. Ei edellytä maalaus- tai piirustustaitoja. Kaikki tarvikkeet valmiina paikalla.

TAPAHTUU

kirkkojakoti@evl.fi

Musiikki koskettaa

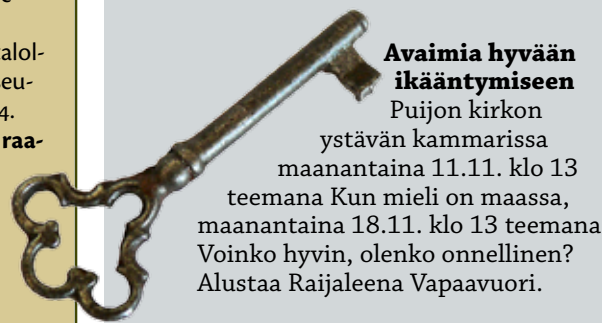
- Konsertti ”Iltatunnelma”** Alavan kirkossa sunnuntaina 10.11. klo 18. Kirsi Ylönen, laulu, Päivi Kokkonen, laulu, Ossi Jauhianen, urut. Ohjelma 5 € lähetystyölle.
- Martinpäivän virsi-ilta** Säyneisen seurakuntakodissa sunnuntaina 10.11. klo 14.
- Konsertti** Alavan kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 18. Rauno Tikkanen, quartet, Ossi Jauhianen. Ohjelma 10 € lähetystyölle.
- Yhteislaulutilaisuus** Nilsin seurakuntakodissa keskiviikkona 20.11. klo 18. Lauletaan uudesta lasten virsikirjasta.

Kaikenlaiset kinkerit

- Näytelmällinen muisteluilta ”Kaikenlaiset kinkerit”** Tuusniemen seurakuntatalolla torstaina 7.11. klo 18. Näytelmäryhmät Sammuttajat ja Liekki.

Isänpäivänä sunnuntaina 10.11.

- Perhejumalanpalvelus** ”Pienen pojan eväät” Särkiniemen kirkossa klo 16. Askartelua ja päivällinen 4/2 €, alle 4-vuotiaat ilmaiseksi.
- Poukaman isänpäivätapahtuma** klo 16. Kirkkohetki nuotiokatoksessa, makkarapaistoa.
- Kirkkohetki ja lounas** Riistaveden seurakuntatalolla klo 10. Ei messua kirkossa. Ennakkoilmoittautuminen ja ruoka-ai-neallergiat ke 6.11 mennessä toimistosih-teerit puh. 040 4888 602 tai puh. 040 4888 611.
- Perheen pyhä ja lähetyspyhä** Kaavilla klo 13. Alkaa isänpäiväruokailulla klo 12 ja jatkuu kirkkohetkellä seurakuntatalossa. Kirkossa ei messua.
- Messu** Siilinjärven kirkossa klo 10. Pohjois-Savon sotaorpojen kirkkopyhä.

Avaimia hyvään ikääntymiseen Puojon kirkon ystävän kammariissa maanantaina 11.11. klo 13 teemana Kun mieli on maassa, maanantaina 18.11. klo 13 teemana Voinko hyvin, olenko onnellinen? Alustaa Raijaleena Vapaavuori.

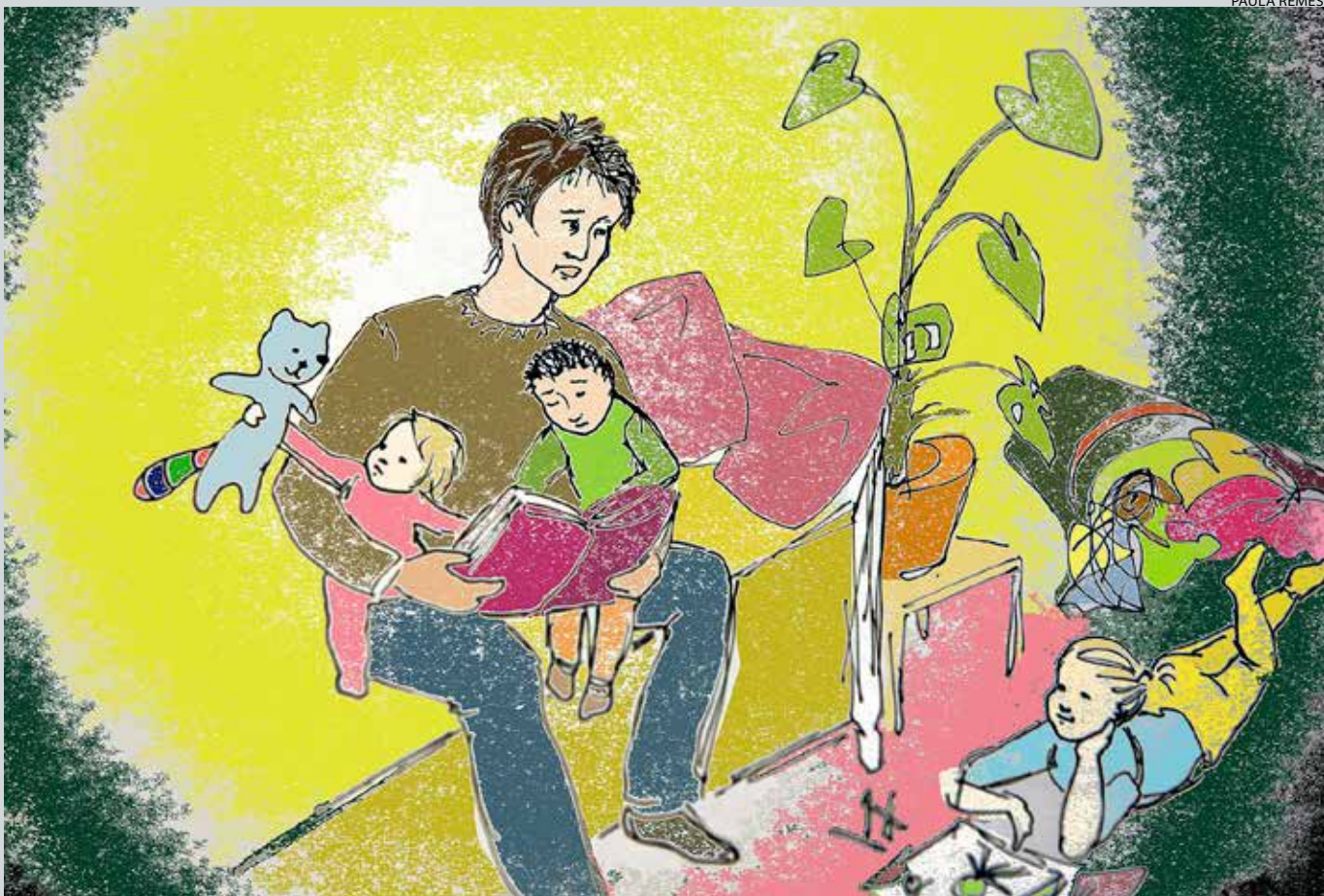
Lähde

messuun

- Messu** sunnuntaina 17.11. klo 13 Neulamäen kirkossa. Keskusteluksaarna Hannu Koskelainen ja Kati Ukkonen. Kirkkokahvit. Diakoniatyöntekijä Kati Ukkosen virkaan siunaaminen.
- Valvomisen sunnuntain perhemessu ja vauvakirkko** Puojon kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 10. Erityisinä kutsuvieraina vuoden aikana kastetut.
- Johannes-messu ”Elää ja kuolla”** Pyhän Johanneksen kirkossa sunnuntaina 10.11. klo 18.
- Perhekirkko** Vuorelan kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 15. Tarjoilua ja puuhaa koko perheelle.

Lapsille ja lapsenmielisille

- Joulukorttitalokoot** sunnuntaina 17.11. klo 17.30-19.30 Lehtoniemen kerhotilassa, Lehtoniemenkatu 107. Vapaaehtoinen tarvikemaksu lähetystyölle. Glögi- ja piparitarjoilu. Lastenhoito pienimmille.
- Eläinten urkukarnevaali** Puojon kirkossa keskiviikkona 20.11. klo 10. Outi Orava ja Anu Amppari ovat saaneet seurakseen Mari Pingviinin laulavine kavereineen. Lastenkonsertin kesto noin puoli tuntia.
- Askartelu- ja liikuntapäivä** Siilinjärven seurakuntatalolla lauantaina 9.11. klo 10-14. Talvisia tauluja ja joulukortteja, materiaalit ja ohjaus omakustanteen hintaan. Yli 7-v. lapsille klo 10.30-11.45 ja 12-13.15 Sirkus tai Hiphop-street-tanssi. Liikunnan tuotto Havulaakson Lapset Ry:lle. Ilmoittaudu 7.11. mennessä jenni.shakya@evl.fi, puh. 044 7284 647.

Rakas Taivaan Isä, kiitos isästä. Isänpäivänä sunnuntaina 10.11. koko perheen tilaisuuksia seurakunnissa.

Tuomiokirkossa Organo Novo —musiikkipäivät 3.-10.11. Torstaina 7.11. klo 19 konsertoi Mikko Korhonen (kuvasa), perjantaina klo 20 konsertissa Gimpaolo Di Rosa, Jean Langlais, improvisaatio. Sunnuntain Martinpäivän konsertissa klo 18 muun muassa Sibelius-Akatemian kamarikuoro, Terttu Iso-Oja sekä Joose Vähäsöyrinki.

Itsemurhan tehneiden läheisille

- Messu** Siilinjärven kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 10. Mielenterveysviikon juma-lanpalvelus, jonka jälkeen kirkkokahvit ja tilaisuus seurakuntatalossa. Kynttiläkulkue hautausmaalle muistohetkeen.
- Kynttiläkirkko** Puojon kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 18. Iltaatee.
- Kynttilärukouksia** Tuusniemen kirkossa sunnuntaina 17.11. klo 18. Kynttilöiden sytytys ulkona.

Yhteyttä sapattiaterialla

- Yhteyden ilta** Alavan kirkossa perjantaina 22.11. klo 18. Musiikkia, rukousta, ope-tusta. Klo 19 israelilainen sapattiatieria. Liput ostettava/varattava ennakkoon. Peruuntumisesta ilmoitettava. Hinta 15 €/aik., 8 €/lapset ja työttömät, alle 4-v. ilmaiseksi. Liput Alavan seurakun-nantoinmista puh. 040 4848 286 (klo 9-15)/19.11. mennessä. Tuotto Alavan seurakunnan lähetystyön nimikkokohteisiin sekä Jad Hashmonan työlle Israelissa.

PAULA REMES

TUJJA HYTTINEN

Päihdeongelmista kärsivien perheiden lapsille ei ole Kuopiossa aikaisemmin ollut vertaistukea.

Huomaa lapsi

Alkoholin väärinkäyttö perheessä ahdistaa lasta.

Kuopiossa käynnistyy tammi-kuussa Huomaa lapsi -toiminta. Se on suunnattu perheille, joissa päihteiden käyttö vaikuttaa perheen elämään ja keskinäisiin suhteisiin. Toiminnan kivijalkana on lasten ja vanhempien vertaistukiryhmät. ”Lapsille ei aikaisemmin ole sellaisia täällä Kuopiossa ollut. Tutkimusten mukaan vertaistuesta kuitenkin merkittävää apua – olipa kyse sitten mistä asiasta tahansa”, Kallaveden seurakunnan diakonissa **Riitta Reima** painottaa. ”Vanhemmilla ei välttämättä ole välineitä käsitellä näitä asioita lasten kanssa. Siksi vertaistuelle on suuri tarve.” ”Jo se helpottaa, kun näkee, ettei ole yks-

sin ongelmiansa kanssa. Vertaistukiryhmässä lapsella on lupa puhua tunteistaan.” Ideana on, että samanaikaisesti lasten ryhmän kanssa kokoontuu myös vanhempien vertaistukiryhmä. ”Näin autetaan koko perhettä.”

Mallia Imatralta

Huomaa lapsi -toiminta on alun perin käynnistynyt Imatralta, jossa se on jo vakiintunut pysyväksi käytännöksi. Viime kevään aikana joukko kuopiolaisia seurakunnan diakoniatyöntekijöitä, nuorisotyöntekijä ja sosiaalialan ammattilaisia koulutettiin jalkauttamaan toimintaa myös tänne. ”Toiveena olisi, että Kuopiossakin tästä saataisiin pysyvä toimintamalli.” Reiman mukaan suurin haaste on saada perheet lähtemään mukaan. ”Imatran kokemukset ovat osoittaneet, että se ei välttämättä ole kovin helppoa. Perheissä ehkä hävetään alkoholiongelmaa eikä siksi haluta tulla sen kanssa mitenkään esiin.” ”Tapaamisissa ei missään nimessä ole tar-

koitus moralisoida vanhempia. Ajatuksena on puhalttaa yhteen hiileen lasten parhaaksi.”

Luovat keinot käytössä

Vertaistukiryhmä on tarkoitettu 4-12 -vuotiaille lapsille. ”Tunteita tehdään näkyväksi leikin ja taitteen menetelmin.” Vertaisryhmä ei ole terapiatoimintaa ja siihen osallistuvat lapset eivät tarvitse vielä hoitoa, vaan apua asioiden käsittelyyn. Huomaa lapsi -toiminta koostuu tammi- ja huhtikuussa järjestettävistä perheviikonlopuista Rytlyn leirikeskuksesta sekä 14 kertaa kokoontuvista lasten ja vanhempien vertaistukiryhmistä. Kuopion seurakuntien lisäksi toiminnassa ovat mukana Kuopion kaupunki, Päihdepalvelu Hemma, Kehittämiskeskus Tyynelä ja Kuopion Ensikotiyhdistys.

HELI HARING

Lisätietoja: projektikoordinaattori Kaisa Ovaskainen p. 040 752 2944, kaisa.ovaskainen@tyynela.fi

Vapaaehtoisena Suurella Sydämellä

Kiinnostaisiko lipaskeräys? Olisitko kaveri yksinäiselle?

Vapaaehtoisille on nyt monenlaista työtä tarjolla seurakunnissa. Kuopion seurakuntien **Suurella Sydämellä** -nettipalvelu on ollut auki taas syyskuun alusta alkaen. Sivujen kautta on mahdollista ilmoittautua mitä erilaisimpiin vapaaehtois-toihin. Tällä hetkellä avoimia paikkoja on reilu neljäkymmentä. ”Paikkojen määrä elää koko ajan. Vapaaehtoisia tarvitaan niin yksittäisiin tapahtumiin, kuin pidempiaikaiseenkin toimintaan. Nyt haetaan muun muassa lipaskerääjiä ensilauantain Nenäpäivää varten”, vapaaehtoistyön koordinaattori **Annu Paulus** kertoo. Lipaskerääjiin lisäksi tällä hetkellä olisi tarvetta myös kirkkokahvittajille, peräkerhomummeille ja -ukeille sekä Yhteisvastuu 2014 -keräyksen ideoijille. **Suurella Sydämellä** -palvelun kautta voi myös pyytää apua.

”Sieltä löytyy erillinen *Pyydä apua* -osio, jossa voi selvittää avuntarvettaan ja saada yhteyden diakoniatyöntekijään.”

Arkki kutsuu

Paulus rohkaisee kaikkia kiinnostuneita täyttämään ilmoittautumiskaavakkeen palvelun nettisivulla. ”Ilmoittautumisen jälkeen hakijaan otetaan yhteyttä joko sähköpostilla tai puhelimitse.” Netti ei suinkaan ole ainoa mahdollisuus päästä mukaan. ”Voi olla yhteydessä suoraan omaan seurakuntaansaakin. Sieltä löytyy henkilöitä, jotka ovat perehtyneet **Suurella Sydämellä** -palveluun. Myös minun kauttani voi kysellä paikoista ja ilmoittautua mukaan.” Kuopiolainen **Paula Korhonen** on aktiivinen vapaaehtoistyöntekijä.

”Jäin pari vuotta sitten pois työelämästä ja mietin, että mitähän keksisin siihen tilalle.” ”Olen ollut vapaaehtoisena lähetykskauppa Vakassa. **Suurella Sydämellä** -palveluun on jo tuttu, sillä olin sen kautta mukana Kuopion Kirkkopäivien vapaaehtoishommissa.” Vakka sulkee ovensa vuoden lopussa, mutta Korhosella on jo uudet kuviot mielessä. ”Olen hakenut vapaaehtoiseksi seurakunnan uuteen toimipisteeseen Arkkiin, joka avautuu kauppakeskus Apajassa. Sieltä varmasti löytyy mukavaa tekemistä.”

HELI HARING

Lisätietoja: www.kuopionseurakunnat.fi tai Annu Paulus p. 040 4848468, annu.paulus@evl.fi

Matkus pilaa pyhän

Onneksi lähdimme ajoissa. Muuten olisimme myöhästyneet miehen veljen uurnanlaskusta, joka oli pyhäinpäivänä Jäppilässä. Jo kotinurkilla juutuimme ruuhkiin, kun oli Matkuksen kauppakeskuksen avajaiset.

Vuosi sitten sen sieti, vaikka olikin pyhäinpäivä, ja suuri suru päällimmäisenä. Kerranhan sitä vain tuollaisia kaupakeskuksia näillä main avataan. Mutta eipä jäänyt siihen pyhäinpäivään. Nyt vietettiin pyhäinpäivänä kaupakeskuksen yksivuotisyyntäreitä. Näen kyllä kaavan: ensi vuonna on kaksivuotisjuhlat. Ja niin edelleen. ELY-keskus myöntää poikkeusluvut kiltisti vuodesta toiseen.

Olen itsekin Matkuksen kauppakeskuksen asiakas, onhan se melkein takapihallamme. Osaan kyllä arvostaa niitä euroja ja työpaikkoja, mitä Ikea ja Ikano toivat Kuopioon. Mutta rajansa kaikella. Ei sinne pyhäinpäivänä sentään tarvitse mennä.

Totta kai on hausempaa kummilla Halloween-kekereissä tai shoppailla Matkuksessa kuin muistella vainajia. No just, vainajien muistelu! Mummon hommaa!

Paitsi ettei ole. Edelleen pyhäinpäivänä sytyvät kynttilämeret. Edelleen kostuvat silmät haudoilla ja muistelupaikoilla. Ja niin pitää olla! Se vasta surullista on, ellei ole ketään, ketä kaivata, koska silloin ei ole myöskään rakastanut. Matkus loukkaa pyhäinpäivän karnevaaleillaan hyvin syviä suomalaisia arvoja. Meille, jotka olemme menettäneet monta läheistä, pyhäinpäivä on karnevaalista kaukana.

Halpa-Hallin yrittäjät ovat tunnettuja siitä, että heidän firmassaan levätään sunnuntaisin ja aherretaan arkisin. Matkussessakaan tavaratalo ei ole auki sunnuntaisin. Pyhäinpäivänä oli. Keskustelin tästä toimitusjohtaja **Janne Ylisen** kanssa. Kovasti olivat asiaa pohtineet ja vastasivat sitten kauppakeskuksen toiveeseen: pitivät auki. Ei tainnut olla helppo päätös.

Jokainen on kerran kasvokkain kuoleman kanssa. Siinä riisutaan naamiaisasut ja keisarin uudet vaatteet. Ajatuksenen omasta kuolemasta voisi pikkuhiljaa alkaa totutella. Edes pyhäinpäivänä.

HELENA KANTANEN

Palstalla kirjoittavat vuorotellen yliopistonlehtori Helena Kantanen Kuopiosta sekä toimittaja Janne Villa Helsingistä.

Maalaus, jossa Luther on kuultavana Wormsin valtiopäivillä 1521. Hänen väitettään sanoneen: ”Tässä seison, enkä muuta voi. Jumala minua auttakoon.”

Katharina von Boran hauta.

Lutherin jalanjäljillä Saksassa

Toisenlainen Luther tutuksi.

Lutherin jalanjalkia ei ollutkaan helppo seurata, sillä heti alussa ne peittyivät sakeaan sumuun. Me kuopiolaiset istuimme koneessamme 3,5 tuntia ja odottelimme poikkeuksellisen sakean syksyisen sumun hälvenemistä. Tietenkin viiden tunnin matkanteon jälkeen myöhästyimme jatkolennotamme ja seuruemme jaettiin kolmeen eri ryhmään, jotka pitkien seikkailujen ja raivokkaan tekstityksen jälkeen löysivät toisensa ja matkatavaransa Frankfurtin lentokentällä.

Lupa Pyhälle Annalle

Edellisen päivän ohjelmat olimme menettäneet, mutta se ei tahtia haitannut. Aamulla matkan rasitukset olivat jo unohtuneet hyvin nukutun yön ansiosta ja aloitimme odottavin mielin Erfurtin kirkoksemme. Kaupunki oli Itä-Saksan puolella ja kommunistihallinto teki tehtävänsä perusteellisesti: vain 17 % koko Thüringenin alueen asukkaista kuuluu enää johonkin kristilliseen kirkkoon, loput ovat uskonnottomia.

Meidän missiomme oli kuitenkin seurata Martti Lutherin (1483-1546) jalanjalkia. Henkilön, joka käynnisti uskonpuhdistuksen katolisessa kirkossa ja johti oman protestanttisen luterilaisen kirkkomme syntymiseen. Suunnistimme siis suoraan entiseen augusti-nolaisluostariin, nykyiseen evankeliseen keskukseen, jossa Luther toimi 3-4 vuotta. Hän opiskeli alun perin lakia, mutta jouduttuaan kovaan ukkosmyrskyyn matkalla Erfurtiin, hän lupasi Pyhälle Annalle, Marian äidille,

että ryhtyy munkiksi, jos selviää rajuilmasta. Niinpä tässä luostarissa Luther opiskeli mm. hebreaa ja kreikkaa, joiden avulla hän pystyi myöhemmin kääntämään saksan kielelle Uuden ja Vanhan testamentin.

Seuraava käyntikohteemme oli Erfurtin 1400-luvulta peräisin oleva tuomiokirkko, jossa Luther vihittiin papiksi vuonna 1507. Kirkon erikoisuuksia on maailman suurimpiin kuuluvat kirkonkellot, joiden läpimitta on yli kaksi metriä.

Matkallemme oli kaksi erinomaista tietorikasta opasta: Luther-asiantuntija, teologian tohtori **Juhani Forsberg** ja emerituspiispamme **Wille Riekkinen**.

Historian hirveyksiä

Seuraavaksi suuntasimme bussilla Leipzigiin. Matkalla Wille piti meille aamuhurtuden Aamoksen kirjasta. ”Minä vihaan, minä halveksin teidän juhlianne enkä mielisty teidän juhla-kokouksiinne. Vie pois minun edestäni virttes pauhina, en tahdo kuulla sinun harppujesi soittoa. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus niinkuin ehtymätön puro”. Nämä sanat panivat miettimään nähtyämme juuri upeita katedraaleja ja hienoja urkuja.

Matkalla poikkesimme Buchenwaldin keskitysleiriin. Tämä leiri ei ollut tuhoamisleiri, vaan natsien työleiri. Silti 250 000 vangista 56 000 menehtyi. Leirillä tehtiin vangeilla myös lääketieteellisiä kokeita. Oikeastaan oli helppoa, kun leirirakennukset olivat suljettuja, emmekä päässeet sisälle katsomaan tarkemmin, mitä kaikkea julmuutta ihminen voi toiselle ihmiselle tehdä. Paikan yllä tuntui vieläkin leijuvan hautova kuoleman haju ja tunnelma oli

Katharina von Bora.

painostava.

Parin painostavan käyntikohteen jälkeen pääsimme taas kulttuuritunnelmaan. Leipzigin Tuomaskirkossa osallistuimme hienoon moteettijumalanpalvelukseen, jossa soitti Leipzigin Gewandhaus-orkesteri ja lauloi lähes 800 vuotta vanha Tuomaskirkon poika-kuoro. Kuoroon kuuluu nykyisin noin 100 poikaa. Jumalanpalveluksessa varsinkin Vivaldi soi komeasti.

Tammelta jatkoimme matkaa Luthertaloon, joka oli entinen augusti-nolaisluostari ja sittemmin Lutherin ja Katharinan koti. Katharina, entinen nunna, oli hyvä ja toimielias vaimo, joka osasi tehdä hyvää ruokaa ja panna erinomais-

Kun raha kirstuun kilahtaa

Illaksi saavuimme Wittenbergiin.

Luther julkaisi 95 teesiään Wittenbergin linnan kirkon edustalla ja tuomitsi jyrkästi muun muassa anekapuan. Domikaanimunkki Tetzel oli saarnannut anekapuan puolesta sanoin: ”Kun raha kirstuhun kilahtaa, niin sielu taivaaseen vilahtaa”. Luther tuomitsi anekapuan sanoen: ”Paavillinen ane ei anna anteeksi ainoatakaan syntiä, rauhan voi saavuttaa Kristuksen sanassa uskon kautta.” Nämä sanat aloittivat protestanttisen uskonpuhdistuksen.

Tästä alkoi myös katolisen kirkon ja Lutherin välinen taistelu. Luther tuomittiin Wormsin valtiopäivillä valtionkiroukseen ja ke-rettiläiseksi, ja hänen kirjansa määrättiin poltettaviksi. Lutherin suojelija vaaliruhtinas Fredrik Viisas vei kuitenkin hänet turvaan Wartburgin linnaan, jossa Luther piileskelyvuosiinaan käänsi saksan kielelle Uuden Testamentin vuosina 1521-22.

Sen jälkeen hän vielä käänsi Vanhan Testamentin, joka ilmestyi vuonna 1534. Käännös oli käänteentekevä, koska nyt kansa saattoi lukea Raamatun omalla kielellään.

Toimielias rouva

Wittenbergissa saimme tuhdin annoksen Luther-tietoutta. Aloitimme kokoontumalla Luther-tammelle, jonka viereisellä Elsterin portilla Luther poltti paavin pannabullan ja kanonisen lakikirjan. Paikalle istutettiin tammii. Nykyinen tammii on istutettu Augsburgin tunnustuksen 300-vuotisjuhlin vuonna 1830.

Tammelta jatkoimme matkaa Luthertaloon, joka oli entinen augusti-nolaisluostari ja sittemmin Lutherin ja Katharinan koti. Katharina, entinen nunna, oli hyvä ja toimielias vaimo, joka osasi tehdä hyvää ruokaa ja panna erinomais-

Luostarin kirjastoon osui pommi toisessa maailmansodassa. Kolmesataa ihmistä kuoli, mutta 6000 teosta säilyi.

Luther naulasi vuonna 1517 Wittenbergin linnan kirkon oveen 95 teesiään, joissa hän kritisoi katolista kirkkoa ja etenkin anekapuppaa.

Lutherin munkinkammio augusti-nolaisluostarissa.

Anekirstu oli katolisessa kirkossa tärkeä.

ta olutta. Sen myötä Lutherin ulkokuotokin alkoi munkkiaikojen paastoamisen jälkeen pyöristyä. Katharina hoiteli myös talousasiat, joissa Luther oli täysin avuton.

Luthertalo on Unescon maailmanperintölistalla ja sinne on koottu maailman suurin reformaatiohistoriallinen näyttely. Talossa on esillä paljon Lutherin ajan esineitä, hänen kirjoituksiaan, jopa hänen käyttämänsä saarnatuoli.

Juhanin opastuksella saimme vielä tutustua

Wittenbergin kaupunginkirkkoon, jossa Luther piti ensimmäisen saarnansa, meni naimisiin ja kastoi lapsensa. Kirkko on uskonpuhdistuksen sydänkirkko ja taidearteidensa vuoksi myös Unescon Maailmanperintökohde.

teksti ja kuvat: MARKETTA ISOTALO

Martinpäivän juhla
Tuomiokirkossa 10.11. klo 18.

Luterilaisen Kulttuurin Säätiö

✚ Luterilaisen Kulttuurin Säätiö (LKS) perustettiin vuonna 1989. Säätiön tarkoituksena on vaalia suomalaisen luterilaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä ja luterilaisen elämäntietämyksen kehittämistä. Varoja tähän pyritään keräämään vapaaehtoisilla lahjoituksilla. Varoilla tuetaan luterilaista taiteellista toimintaa sekä julkaisu- ja tutkimustoimintaa. Säätiö jatkaa tunnustuspalkintoja erityisesti nuorille

luterilaista kulttuuria edistäneille ja vaalineille tieteen edustajille. Vuonna 2012 tunnustuspalkinnon sai pastori, taidemaalari **Hannu Konola**.

✚ Luterilaisen Kulttuurin Säätiön hallituksen puheenjohtaja on Kuopion hiippakunnan piispa Jari Jolkkonen ja asiamiehenä piispan sihteerinä Kaija Pyykönen. LKS järjestää myös kulttuurimatkoja.

Lutherin teosten lisäksi keräilylaltä löytty laajat kokoelmat klasista musiikkia, Beatlesia ja Tove Janssonia.

Keräilykärpäsen puraisema

Luther-harrastus teki Timo Salmelasta kääntäjän

Tervetuloitovotus on lämmin. Ovellä ovat vastassa **Timo ja Ilona Salmela**, taustalla kurkivat uteliaina alle kouluikäiset **Samuel, Henrik ja Erika**. Lapsiperheen olohuoneessa odottaa yllätys: yksi hiippakunnan laajimmista Lutheria käsittelevistä kirjakokoelmista.

”Nuorena olin lukenut jotaakin Lutherilta. Oulun kirkkopäiviltä vuonna 2005 ostin ensimmäiset Lutherin teokset. Siitä alkoi kirjojen keräily”, Timo kertoo.

Hänen teologis-hengellinen kirjakokoelmansa käsittää nykyään noin 1000–1200 teosta. Joukossa on 175 nimikettä Lutherilta – mukaan lukien kaikki 60 tähän mennessä julkaitua osaa englanninkielisen Lutherin koottujen kirjoitusten sarjasta.

”Nuorena olin lukenut jotaakin Lutherilta. Oulun kirkkopäiviltä vuonna 2005 ostin ensimmäiset Lutherin teokset. Siitä alkoi kirjojen keräily”, Timo kertoo.

Koodaajasta kääntäjäksi

Teologisen kirjallisuuden harrastus sai Oulussa it-alalla toimineen Salmelan opiskelemaan teologiaa Joensuussa. Tällä hetkellä Kuopioon asettunut teologian maisteri etsii töitä, hoitaa osan viikosta lapsiaan – ja harrastuksenaan kääntää Lutherin tekstejä suomeksi.

Ajatus kääntää Lutheria syntyi, koska läheskään kaikkia Lutherin kirjoituksia ei ole suomeksi saatavilla. Ensimmäisenä käännettäväksi tuli Lutherin Korkean veisun selitys, jonka veteläisen Luther-Divarin puuhies Hannu Halonen toimitti painoon vuonna 2011.

Parhaillaan Salmela kääntää Lutherin latinankielisiä luentoja kirjeistä Tiitukselle ja Filemonille sekä 1. kirjeestä Timoteukselle.

”Käännettävät tekstit ovat Lutherin vuosina 1527–28 pitämiä luentoja, jotka ovat säilyneet ainoastaan hänen oppilaidensa tekeminä luennotuistiinpanoina”, kääntäjä valottaa.

”Koska tekstit ovat ensi kertaa painettu vasta Lutherin kootuissa teoksissa (Weimarer Ausgabe), niistä saa paremman kuvan Lutherin luennoillaan käyttämästä kielestä, kuin toimitetuista pääteoksista.” Millaaisia löytöjä käännöstyön äärellä on tullut vastaan?

”Yksi sellainen voisi olla Lutherin opetus kristityn vapaudesta nauttia puhtaalla omatunnolla luomakunnan antamista”, kääntäjä puntaroi. Luennoissaan Luther käsittelee Paavalin kysymystä siitä, mikä saastuttaa kristityn (Tit. 1:15). Lutherin

mukaan sille, jolla ei ole puhdasta omatuntoa Jumalan edessä, hyvinkin asiat kääntyvät itseään vastaan:

”Hän ei ajattele, että se miellyttää Jumalaa, että hän nauttii aurin-gosta. Niinpä kaikki asiat mistä hän nauttii synnyttävät epäilyksiä, ja siksi aurinko, valo, ruoka, juoma ja elämä itsessään tulevat saastaisiksi”, Luther kuvaa. ”Omatunto on saastainen koska se ei usko, että se miellyttää Jumalaa työssään ja nauttiesaan luoduista.”

Puhtaalla omatunnolla luomakunnan antamista sen sijaan sopii nauttia. Kristityllä ei tarvitse olla hurskasta hengellistä kutsumusta, vaan myös arkiset askareet ja toimet voi tehdä Jumalalle kunniaksi.

Luther-keräilyllä onkin ollut silmää teologian lisäksi myös muille kulttuurille. Salmelalta löytyy muun muassa kunnioitettavat kokoelmat klassista musiikkia, Beatlesia, Tove Janssonia, Chaplinin mykkäelokuvia ja laadukkaita lasten piirrosanimaatioita.

Vieläkö Lutherista on isäin neuvojaksi?

Tänä vuonna Martin päivä osuu isänpäiväksi.

Reformaatio teki augusti-nolaismunkki Martti Lutherista perheen isän: avioliitossaan entisen nunnan Katharina von Boran (1499–1552) kanssa hän sai kuusi lasta. Vaikka Lutherin Käthe-rouva huolehti perheen taloudensta ja raha-asioista, myöhäiskeskiajan perhemalli oli vahvasti miesvaltainen.

Luterilaisen kansanopetuksen myötä Lutherin Vähäkatekismuksessa osoittamat neuvot perheen päälle levisivät laajalle. Onko Lutherista isäin neuvojaksi sukupuolten tasa-arvoa tavoittelevalla 2000-luvulla?

Heiken mietittyään Luther-suomentaja löytää työstämistään teksteistä edelleen ajankohtaisia ohjeita. Luennoissaan (Tit. 2:4) Luther toteaa: ”Ihmiset rakastavat lapsiaan ylipyyden aiheena maailmassa. He korristelevat heitä ja tallettavat heille perintönsä. He eivät rikastuta heidän sielujaan taiteilla, opiskelulla ja terveellä kirjallisuudella.”

”Luther ajatteli, että pelkän aineellisen perinnön jättäminen lapsille ei riitä, koska se on helppo hukata”, Salmela kertoo. ”Tärkeämpää on tarjota hyvä kristillinen kasvatus ja mahdollisuus koulututtautua.”

OLLI VIITANIEMI

Silvospalveluita jo vuodesta 1988.

Helga

siivoukset & kodinhoito
asiointi- & avustuspalvelut
☎ 0400 853 853
www.kodinhelga.com

**Sielunhoito-
terapia
SYDÄN-
JUURI**

Helena Lehtimäki
YTM, sosiaalityöntekijä,
Sielunhoitoterapeutti (ACC)

Vastaanotto Kuopiossa
P. 045 3156464,
hemalehtimaki@gmail.com
www.sydanjururi.fi

Hammaslaboratorio
Hyvä Hammas Oy
Purree Paremmiin.

Vuorikatu 36, 70100 Kuopio

Erikoishammasteknikko
Satu Koskela

p. 017 265 4400

PUIJON KIVI

HAUTAKIVET
KAIVERRUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT

Kettulanlahdetie 25
70400 Kuopio
www.puijonkivi.fi
Puh. (017) 282 9000

HAUTAKIVET SUORAAN
VALMISTAJALTA
Myös lisäinimen kaiverrukset

**VARPAISJÄRVEN
GRANIITTI**

Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408
VARPAISJÄRVI, Graniittintie 7
Puh. (017) 771 811

*Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...*

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet,
sidontatyöt ja koristelu,
hautakivet ja kaiverrukset

Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

Pitopalvelu kaikkiin
juhlisiin ja tilaisuuksiin

Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456

**Hautaustoimisto
PARVIAINEN OY**

Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

**KAATUMISEN JA SELÄN
KIPEYTYMISEN JÄLKEEN
TUTKIMUKSIIN**

On muitakin tapoja
testata luun lujuutta ja
tasapainoa.

Selän kuvaus, luuntiheys- ja
tasapainomittaus.
Hinta 350€, Kela 115€
omavastuu n. 235€

Yleislääketieteen erikoislääkäri
Markku Hyvönen

**PUIJONLAAKSON
LÄÄKÄRIKESKUS**

Kiekkotie 2, Kuopio
☎ 017 2828 244
www.puijonlaaksonlaakarikeskus.fi

**LÄNSIVUOREN
HAUTAUSHUOLTO**

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)

www.lansivuoriki.fi
p. 017 261 3665

Hautakivi näytely
liikkeessämme
-tervetuloa tutustumaan!

• HAUTAKIVET
• KAIVERRUKSET
• KULTAUKSET
ENTISÖINTITYÖT
• KIVILYHDYT

**KIVI
PAJA**

Sari Kämäräinen
Jääskelänkatu 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

SEURAKUNNAT 6.11.-19.11.13

TUOMIOKIRKKO

Tuomiokirkko on avoinna
klo 10-15, lisäksi pe klo 18-
23, puh. 040 4848 256

**Tuomiokirkossa Orga-
no Novo –musiikkipäi-
vät** 3.-10.11. Järjestää Tuo-
miokirkkorsk ja Sibelius-
Akademia.

**Ruotsalaisuuden päivän
konsertti** ke 6.11. klo 20.
Kaj-Erik Gustafsson, urut.
Improvisaatiokonsertti
to 7.11. klo 19. Mikko
Korhonen, urut.
Perjantaimessu
pe 8.11. klo 19.

Konsertti pe 8.11. klo 21.
Giampaolo di Rosa
(Italia), urut.
Messu su 10.11. klo 10.
Saarna nimikkolähetti Tapio
Karjalainen, liturgia
Liisa Penttinen, kanttori-
na ja urkurina Anu Pulkkinen.

Messun jälkeen kirk-
kokahvit ja lähetystilai-
susta kirkossa. Kaikja ja Ta-
pio Karjalainen kertovat
kokemuksiaan lähetys-
kentiltä.

Martinpäivän juhla su
10.11. klo 18. Tilaisuudessa
on Luterilaisen Kulttuurin
Säätiön vuoden 2013 tun-
nustuspalkinnon jakami-
nen, piispa Jari Jolkkonen.

Juhla päättyy Joonas Kok-
kosen Reguimiin, esittäji-
nä Sibelius-Akatemian ka-
marikuoro joht. Heikki Lii-
mola, Terttu Iso-ohja sop-
raano, Joose Vähäsöyrinki
baritoni, Jan Lehtola urut.
Vapaa pääsy, ohjelma 5 €.

Viikkomessu ke 13.11.
klo 18.

Perjantaimessu pe 15.11.
klo 19.

Virsituokio la 16.11. klo 15.
Anna Kosola.

Messu su 17.11. klo 10.
Saarna nimikkolähetti Tiia
Juzi, liturgia Satu Karjalai-
nen, kanttoriina ja urkurina
Anna Kosola.

Hiljaisuuden messu
(Viikkomessu) ke 20.11.
klo 18.

**KESKUS-
SEURAKUNTATALO
Suokatu 22**

Seurakuntamestarit
puh. 040 4848 259

**Unkarilaisten Raamattu-
näytely** 31.10.-28.11. Kes-
kusseurakuntatalon aulassa.
Näytelyä avoimena tilai-
sueksen aikana.

**Eläkeläisten virkistys-
päivä** ke 6.11. klo 11. Raa-
mattutunti ”Pyhiin Yhte-
ys”, Lauri Kastarinen. Ilta-
päivällä lääkäri Antti Ta-
paninaho, ”Ikäntyvän
suhde alkoholiin”.

Siioninvirsiseurat su
10.11. klo 18 seurakunta-
salissa. Tarjoilu alkaen klo
17.30.

Veteraaniseurat to 12.11.
klo 13 kahviossa.

**Keskikaupungin palve-
lupiri** ke 13.11. klo 13, ker-
hohuone Eetussa, Suoka-
tu 22 C.

**Kirkkokahvit ja lähetys-
hetki** su 17.11. klo 11.30.
Kirkkokahvit ja lähetys-
hetki, jossa mukana ni-
mikkolähetti Tiia Juzi.

Raamattupiiri to 19.11. klo
17 kerhohuone Aaronnissa,
Suokatu 22 C 2 krs

**Eläkeläisten virkistyspäi-
vä** ke 20.11. klo 11. Raamat-
tutunti ”Valvokaa”, Liisa
Penttinen. Klo 12.15-13 ni-
mikkolähetti Tiia Juzi.

**MUMMON MÖKKI
Puijonkatu 10**

Avoimena ma-to klo 11-15.
puh. 040 4848 272

Toivevirret ke 13.11. klo 13.

LÄHETYS

**Messut Tuomiokirkkos-
sa** su 10.11. klo 10. Saarna
nimikkolähetti Tapio Kar-
jalainen. Messun jälkeen
kirkkokahvit ja lähetysti-
laisuus kirkossa. Kaikja ja
Tapio Karjalainen kertovat
kokemuksiaan lähetysken-
tistä. Su 17.11. klo 10 mes-
sussa saarna nimikkolä-
hetti Iia Juzi.

**Tule vapaaehtoi-
seksi seurakuntien
Arkkien
Kauppakeskus
Apajaan.
P. 017 158 111.**

**Lähetyspiirien yhtei-
nen hartaus** ma 11.11. klo
13 Keskuseurakuntatalos-
sa, seurakuntasalissa, Suo-
katu 22. Kaikja ja Tapio Kar-
jalainen.

Näpertäjät to 12.11. klo
13 kerhohuone Aaronnissa,
keskuseurakuntatalo,
Suokatu 22 C.

**Keskiviikon / Kotien lä-
hetyspiiri** ke 13.11. klo 13
Hilkka Lätilä, Myllyka-
tu 12.

DIAKONIA

**Seurakuntayhtymän
omaishoitajien joulujuh-
la** Rytkyn leirikeskuksessa
to 10.12. klo 12-14.30. Hinta
15 € (sisältää jouluruoan,
kahvin ja ohjelman). Tar-
viikka, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa pe 22.11. klo 18. Mu-
siikkia, rukousta, opetus-
ta, mukana pastori Tar-
ja Säynevirta, Sakari Kai-
nula, Leila Savolainen,
Koponen ja maalauksen
ohjaajana taideterapeutti
Heide Hillebarch. Hinta
Alavan seurakuntalaisilta
8 €, eläkeläisiltä 10 €, työtö-
miltä ja opiskelijoilta 6 €,
muilta 10€/80 €. Ilm. 18.11.
mennessä Ulla Turusel-
le, samoin lisätiedot, puh.
044 2757 963. Ei edellytä
maalauksen tai piirustustaitojen.
Kaikki tarvikkeet val-
miina paikan päällä.

88v. Anna-Liisa Lindholm
ssv. Tyyne Mirjam Makko-
nen 81v.

ALAVA

ALAVAN KIRKKO
Keihäskatu 5

puh. 040 4848 298
Messu su 10.11. klo 10.
Saarna Pirjo Kuula, litur-
gina Juha Välimäki, kant-
torina Ossi Jauhainen,
nuorten bändi.

**Konsertti ”Iltatunnel-
ma”** su 10.11. klo 18. Kirs-
i Ylönen, laulu, Päivi Kok-
konen, laulu, Ossi Jau-
hainen, urut. Ohjelma
5 € lähetystyölle.

Messu su 17.11. klo 10.
Saarna Juha Välimäki, li-
turgina Hannu Koskelai-
nen, kanttoriina Leila Sa-
volainen, Hanna Eskel,
viulu, Poukaman mieslau-
lajat. Kuopion NMKY:n
kirkkopyhä.

Konsertti su 17.11. klo 18.
Rauno Tikkanen quartet,
Ossi Jauhainen. Ohjelma
10 € lähetystyölle.

**ALAVAN
SEURAKUNTAKESKUS
Keihäskatu 5 B**

**Varttuneenväen päivä-
piiri** to 12.11. klo 11 seura-
kuntasalissa. Ateriamaksu
4 €. Vierasta Anne Maar-
rit Tuovinen puhumas-
sa varttuneenväen ravitse-
muksesta.

Siioninvirsiseurat su
17.11. klo 14 seurakunta-
salissa.

Yhteyden ilta Alavan kir-
kossa

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO ESA-MATTI KOPONEN

Puijonkatu 26, III kerros puh. (017) 261 3370

Uudet hammasproteesit, pohjaukset ja korjaukset
LAATU- JA TYÖTAKUU

**Pesulapalvelua
Siilinjärvellä ja Nilsiässä**

- Matot, myös laakpesut
- Perhepyykin
- Linavaatteet
- Kemiaallinen pesu
- Työasut
- Kotiinkuljetus

Sorakuja 2, SIILINJÄRVI
Puh. (017) 363 5900
Avoimma ma-pe 8.30-17 www.iisipesu.fi

Vasaratie 12, NILSIÄ
Puh. 044 363 5955
Avoimma ma-pe 8-17

**Puijon Maja
palvelee lämmöllä
arjessa ja
juhlassa
siun ilon kuin
surunkin hetkinä**

- juhlaravintola
- lounasravintola
- hotelli
- sauna- ja kokoustilat

Kysy lisää ja pyydä tarjous
p. 044 552 4810
myynti@puijo.com

Puijon torni
Hotelli Puijon maja
www.pujo.com

Puijotie 135, 70300 Kuopio

**Iloon ja suruun.
Elämän
kaikkiin
hetkiin.
Palveleva
naisten vaatteiden
erikoisliike.**

Kati

Savonkatu 22 Kuopio
Sokoksen parkkipaikkaa vastapäätä
puh. 017 261 2435
ma-to 9.30-17.30 pe 9.30-17 la 10-14

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

**ITSEPALVELUPESULA
Pyykkipesutamo**

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128

**Lounasravintola
AIKA**
Ma-Pe 11.00-14.00

Meillä on upeat tilat ja
maukkaat tarjoilut juhliin,
muistotilaisuuksiin ym.

Herkullinen lounas
nautopöydästä
arkisin 11.00-14.00

★
Joulujuhla
pe 29.11. klo 18.00

Mukana mm.
Eliina Heinonen,
Merja Leppä, Piiro
Kartano ja s.o.s
Gospel-kuoro

Herkullinen, runsas
perinteinen Joulupöytä 15 e
Huom! illallisarvaukset!

Inkiläntie 7, 70340 KUOPIO
(ent. Inkilämmän srk-talo)
puh. 0400-769879
www.lounasravintola-aika.fi

TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA ARKEEN

fennokauppa.fi

APU VIRTSAKARKAILUUN!

Laaja valikoima suojia eri asteiseen virtsankarkailuun. Omat mallit naisille ja miehille.

Pyydä
ILMAINEN
näyte!

Varmoja
Istuvat hyvin
Hajua neutraloivia

FENNO MEDICAL OY
09 276 360 | asiakaspalvelu@fennomedical.fi | fennokauppa.fi

hanneksen kirkon srk-salissa. Pastori Sirpa Nummenheimen. Kahvitus klo 11 alkaen.

MUUTA

Ehtoollishartaus to 14.11. klo 13.30 pienryhmätoimintaa Honkarannassa, Sandelsinkatu 14. Heikki Hyvärinen, Ulla Halonen.

Hartaudet ma 18.11. klo 13 ja 13.30 Sunnen kodilla, Päivärinteentie 29. Salla Tyrväinen.

Hartaus to 21.11. klo 13.30 Mäntylän palvelutalolla, Untamontie 5. Mari Mänttinen.

Hartaus to 21.11. klo 13.30 Mäntylän palvelutalolla, Untamontie 5. Mari Mänttinen.

Hartaus to 21.11. klo 13.30 Mäntylän palvelutalolla, Untamontie 5. Mari Mänttinen.

PERHETYÖ

Askartelukerho yli 3-vuotiaille lapsille su klo 15 ajalla 17.11.-15.12. Pyhän Johanneksen kirkon päiväkerho-tiloissa (D-ovi Saarijärven tien puolelta). Ilm. 12.11. mennessä kerhon vetäjä Riitta Ruotsalaiselle arkin klo 17 jälkeen, puh. 040 564 1531.

4-vuotissynttärin to 17.11. klo 16 Pyhän Johanneksen kirkossa. Nukketeatteri Silkkikäs: Pieni merenneito, täyttekakua ja kirkkohetki.

Lasten urkusatu "Lounatuulen matkassa" ti 19.11. klo 9.30, 10.15 ja 11 sekä to 21.11. klo 17.30 ja 18.15 Pyhän Johanneksen kirkossa. Tintti Tinkala, kertoja ja laulu. Heikki Mänonen, urut. Vapaa pääsy.

AKUITISTYÖ

Miesten piiri ke 6.11. klo 18 Pöykkänsä Raamattun ja kahvin merkeissä. Kyttyä tarvitseville kuljetus kirkolta klo 17.45. Heikki Hyvärinen.

Keskusteluja raamatun äärellä to 7.11. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen. Ukintupa kahvittaa klo 11 alkaen.

KASTETUT

Otto Olavi Mäki-Patola, Aaro Topias Liukko, Julius Markku Juhani Voutilainen, Otto Ensio Leppänen, Hilma Ansa Inkeri Rytönen, Iia Veikko Akusti Vengasaho, Meeri Anniina Tuononen, Mikko Matias Ollinpoika Kosonen. Avioliittoon kuulutetut Anssi Pekka Pelkonen ja Tiina Tuulia Rauhavirta.

KUOLLEET

Maire Emilia Tusa 95v, Heikki Antikainen 82v, Tyne Johanna Asikainen 83v, Alpo Erik Mäenpää 59v, Alma Elina Parviainen 85v, Heikki Ruuskanen 89v.

PUIJON KIRKKO Taivaanpankontie 3

puh. 040 4848 419

Messu su 10.11. klo 10. Tee-mu Voutilainen saarnaa. Pekka Nieminen, Mari Voutilainen. Kanttorina Outi Keskisipilä. Kuopion nuorisokuoro, Jussi Mattila. Pyhäkoulu.

Valvomisen sunnuntain perhemessu ja vauvakerho su 17.11. klo 10. Mari Voutilainen saarnaa. Jaana Marjanen, Susanna Pakkala-Koskelainen, Pekka Nieminen, Alisa Kauhanen. Kanttorina Päivi Paaso. Kirkkomuskarilaiset.

Kynttiläkirkko itsemurhan tehneiden omaisille su 17.11. klo 18. Kari Kuula, Jaakko ja Marja-Leena Jauhiala, Ranta-Toivalantie 239.

RANTA-TOIVALA

Ranta-Toivalan seurakuntapiiri to 21.11. klo 18.30. Kari Kuula, Jaakko ja Marja-Leena Jauhiala, Ranta-Toivalantie 239.

MUUTA

Venejängielisten maahanmuuttajajärjestön ryhmä ke 6.11. klo 18. NNKY:N tiloissa Myllykatu 5. Mari Antikainen puh. 040 4848 439.

Eläinten urkukarnevaali -konsertti ke 20.11. klo 10. Outi Orava, Anu Amppari, Mari Pingviini. Kallaveden lapsikuoro. Laulu, leikkiä, kuuntelua, katselua. Puoli tuntia kestävä konsertti lapsille ja lapsenmielille.

Viikkomessu ja raamatutuokio ke 20.11. klo 11. Teemu Voutilainen, Riitta Murtorinne, Päivi Paaso.

**PUIJON SEURAKUNTAKESKUS
Taivaanpankontie 3**

Eläkeläisten kerho to 7.11. klo 12.30. Tämän runon haluaisin kuulla. **Kirkkomuskarit** su 10.11. klo 17.30 Päiväkerho-tilassa. Alisa Kauhanen.

Avaimia hyvään ikääntymiseen ma 11.11. klo 13 Ystävän kammarissa. Kun mieli on maassa, Rajaleena Vapaavuori.

Eläkeläisten kerho to 14.11. klo 12.30. Mitä kuuluu? Titta Väisänen, Kuopion kuulo ry.

Avaimia hyvään ikääntymiseen ma 18.11. klo 13 Ystävän kammarissa. Voinko hyvin, olenko onnellinen? Rajaleena Vapaavuori.

Perhekerho ke 20.11. klo 9.30. Eläinten urkukarnevaali -konsertti klo 9: Anu Amppari, Outi Orava ja Mari Pingviini ystävineen Puijon kirkossa.

Ystävän kammarit ti 11.11. Kiireetöntä yhdessä oloa. Kahvitarjoilu.

POUKAMA

Poukamantie 105

Poukaman isänpäiväpahtuma su 10.11. klo 16. Teemu Voutilainen, Outi Keskisipilä. Kirkkohetki nuotiokatoksessa, makkarapaisto.

Perhekerho ti 12.11. klo 9.30. Leikitellen.

**RIISTAVEDEN KIRKKO
Joensuuentie 2505**

Messu su 17.11. klo 10. M. Mäkinen, Tuura. Seniorisynttärin, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90 -vuotiaille. Juhla jatkuu seurakuntatalossa.

**RIISTAVEDEN SEURAKUNTATALO
Keskustie 2**

Lapsi-aikuinen -kerho to 7.11. klo 14-15.30. Isänpäivän kirkkohetki

KARJUNEN

ja lounas su 10.11. klo 10. Keihänen, Tuura. Ei messua kirkossa. Ennakkoilmoittautuminen ja ruoka-aineallergiat ke 6.11. mennessä toimitusohjeet puh. 040 4888 602 tai puh. 040 4888 611.

Isokoulutus ma 11.11. klo 15.

Perhekerho ti 12.11. klo 9.30. Sinä olet aarre!

Ystävänpäiväkerho ke 20.11. klo 11. Viikkomessu ja raamatutuokio Puijon kirkossa. Kuljetus klo 9 Huom! aikaistettu lähtöaika, Uuhilahdentie-Ranta-Toivalantie-Päiväntien jonsarventie-Rypysuontie-Ahkiotie-Puijon kirkko. Pysäkeiltä pääsee kyytiin. Paluu klo 13.

Ennen vanhaan - piiri ti 12.11. klo 12 takahuoneessa. Vanhan ajan joulu.

Lapsi-aikuinen -kerho to 14.11. klo 14-15.30.

Miesten ruokapiiri ma 18.11. klo 17 seurakuntatalossa.

Perhekerho ti 19.11. klo 9.30-11.

Viikkomessu ti 19.11. klo 12 seurakuntatalossa.

MUUTA

Seurakunnan työntekijä vieraillee ke n. klo 15-17 nuorisotalo Kormulla 20.11. saakka.

Aluepappi Marjaana Mäkinen, päivätyös ma klo 9-11, seurakuntatalossa, puh. 040 4888 612, ma 11.11. koulutuksessa, yhteydet myös marjaana.makinen@evli.fi.

vs. diakonissa Minna Puustinen, päivätyös ma klo 9-11, seurakuntatalossa, puh. 040 4888 608, yhteydet myös minna.puustinen@evli.fi.

Miesten lenkki ma 11.11. klo 18. OP:n kerho-huoneessa.

YLÖSNOUSEMUKSEN KIRKKO

Mäntytie 5

Messu su 10.11. klo 10. K. Leino, Ahonen.

Hiljaisuuden ja toivon lauluja ke 13.11. klo 19. Ilta särkyneille. Kirsi ja Reijo Leino, Matti Saarela. Liekkiryhmä. Iltaite.

Messu su 17.11. klo 10. Keihänen, Saarela.

PUIJON SEURAKUNTATALO

Mäntytie 5

Lähetysaskartelu to 7.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Sanan ja yhteyden ilta ti 12.11. klo 18.30 seurakuntatalossa. Järj. Kansanlahe-tys, mukana Tiia Juci.

Seurakuntakerho ke 13.11. klo 12-14 seurakuntatalossa.

Aamukahviryhmä to 14.11. klo 10-12 seurakuntatalossa.

Eri-ikäisten päiväseurat ma 18.11. klo 10.30. Mukana päiväkerhon lapsia, kahvitarjoilu

Avoimukultistat ti 19.11. klo 9.30 kirkolla ja seurakuntatalolla, päiväkerho-tilassa. Tervetulleita kaikki lapset ikään katsomatta yhdessä aikuisen kanssa.

Lähetysaskartelu to 21.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Liiikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aioparkit pe 22.11. klo 12. kokoonnumme Juankosken srk-talolla, jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikainen puh. 040 4888 620

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

KAAVIN KIRKKO

Kaavintie 24

Messu su 17.11. klo 13. Huhtala, Lukkari-Lohi. Seniorisynttärin, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90 -vuotia-

le. Juhla jatkuu seurakuntatalossa.

KAAVIN SEURAKUNTATALO Kirkkorannantie 1

Perheen pyhä ja lähetyspyhä su 10.11. klo 13. K. Leino, Lukkari-Lohi. Alkaa isänpäiväruokailulla klo 12 ja jatkuu kirkkohetkellä klo 13 seurakuntatalossa. Kirkossa ei messua.

Raamattupiiri ma 11.11. klo 13.

Mielenterveyspiiri ti 12.11. klo 12 takahuoneessa.

Mielenterveyskuntoutujien omaisten ryhmä ma 18.11. klo 14.

Vanhemman väen palvelupäivä ti 19.11. klo 11-13.30.

MUUTA

Elsan kerho to 7.11. klo 14 Luikonlahden koulussa.

Elsan kerho to 14.11. klo 14 Kortteisen koulussa.

MUURUVEDEN KIRKKO

Kirkkotie 1

Messu su 10.11. klo 13. R. Leino, Ahonen.

Messu su 17.11. klo 13. Keihänen, Saarela.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO

Kirkkotie 1

Seurakuntakerho to 7.11. klo 13. Raamattutunti, Marjaana Mäkinen.

Seurakuntakerho to 21.11. klo 13. Vieraana nimikkolähetä Tiia Juci.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI

Nilsiantie 59

Mukulamessu su 10.11. klo 10. Pöllänen, Kärrppä-Leskinen, Lapsikuoro.

Messu su 17.11. klo 10. Pursiainen, Leutonen.

PUIJON SEURAKUNTATALO

Mäntytie 5

Lähetysaskartelu to 7.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Sanan ja yhteyden ilta ti 12.11. klo 18.30 seurakuntatalossa. Järj. Kansanlahe-tys, mukana Tiia Juci.

Seurakuntakerho ke 13.11. klo 12-14 seurakuntatalossa.

Aamukahviryhmä to 14.11. klo 10-12 seurakuntatalossa.

Eri-ikäisten päiväseurat ma 18.11. klo 10.30. Mukana päiväkerhon lapsia, kahvitarjoilu

Avoimukultistat ti 19.11. klo 9.30 kirkolla ja seurakuntatalolla, päiväkerho-tilassa. Tervetulleita kaikki lapset ikään katsomatta yhdessä aikuisen kanssa.

Lähetysaskartelu to 21.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Liiikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aioparkit pe 22.11. klo 12. kokoonnumme Juankosken srk-talolla, jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikainen puh. 040 4888 620

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

KAAVIN KIRKKO

Kaavintie 24

Messu su 17.11. klo 13. Huhtala, Lukkari-Lohi. Seniorisynttärin, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90 -vuotia-

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

LAATINUT SANNA OLLIKAINEN

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI

Nilsiantie 59

Miestenpiiri ke 6.11. klo 18.30 seurakuntakodissa.

Yhteislaulutilaisuus ke 6.11. klo 19 seurakuntakodissa. Ruotsalaisuuden päivän yhteislaulutilaisuus Ruotsin virsikirjan virsien äärellä.

Naisten raamattupiiri ma 11.11. ja ma 18.11. klo 18-20 alasalissa.

Israel -piiri ke 13.11. klo 18.30 seurakuntakodissa.

Ikäihmisten juhla to 14.11. klo 11 srk-kodilla klo 11 ruispuuro, klo 12 ohjelmaa, mukana rovasti Jussi Huttunen.

Näkö- ja kuulokerho ti 19.11. klo 12 srk-kodilla.

Mannaruokailu ke 20.11. klo 12 seurakuntakodissa. Työttömille, päihdeongelmallille ja yksinäisille, maksuton.

Yhteislaulutilaisuus ke 20.11. klo 18 seurakuntakodissa. Lapsenpäivän yhteislaulutilaisuus. Lauletaan uudesta lasten virsikirjasta.

MUUTA

Elsan kerho to 7.11. klo 14 Luikonlahden koulussa.

Elsan kerho to 14.11. klo 14 Kortteisen koulussa.

MUURUVEDEN KIRKKO

Kirkkotie 1

Messu su 10.11. klo 13. R. Leino, Ahonen.

Messu su 17.11. klo 13. Keihänen, Saarela.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO

Kirkkotie 1

Seurakuntakerho to 7.11. klo 13. Raamattutunti, Marjaana Mäkinen.

Seurakuntakerho to 21.11. klo 13. Vieraana nimikkolähetä Tiia Juci.

NILSIÄN KIRKKO

Nilsiantie 59

Mukulamessu su 10.11. klo 10. Pöllänen, Kärrppä-Leskinen, Lapsikuoro.

Messu su 17.11. klo 10. Pursiainen, Leutonen.

PUIJON SEURAKUNTATALO

Mäntytie 5

Lähetysaskartelu to 7.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Sanan ja yhteyden ilta ti 12.11. klo 18.30 seurakuntatalossa. Järj. Kansanlahe-tys, mukana Tiia Juci.

Seurakuntakerho ke 13.11. klo 12-14 seurakuntatalossa.

Aamukahviryhmä to 14.11. klo 10-12 seurakuntatalossa.

Eri-ikäisten päiväseurat ma 18.11. klo 10.30. Mukana päiväkerhon lapsia, kahvitarjoilu

Avoimukultistat ti 19.11. klo 9.30 kirkolla ja seurakuntatalolla, päiväkerho-tilassa. Tervetulleita kaikki lapset ikään katsomatta yhdessä aikuisen kanssa.

Lähetysaskartelu to 21.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Liiikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aioparkit pe 22.11. klo 12. kokoonnumme Juankosken srk-talolla, jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikainen puh. 040 4888 620

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

KAAVIN KIRKKO

Kaavintie 24

Messu su 17.11. klo 13. Huhtala, Lukkari-Lohi. Seniorisynttärin, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90 -vuotia-

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

LAATINUT SANNA OLLIKAINEN

puh. 040 4888 677. Yhteiskuljetus.

SÄYNEISEN KIRKKO

Kirkkoharjuntie 2

Messu, su 10.11. klo 13. Pöllänen, Kärrppä-Leskinen.

Messu, Eläkeläisten kirkkopyhä su 17.11. klo 13. Pursiainen, Leutonen.

Säyneisen seurakuntakoti Kirkkoharjuntie 2 A

Seurakuntakerho to 7.11. klo 12.

Martin päivän virsi-ilta su 10.11. klo 14.

Lähetyskahvila to 14.11. klo 12 seurakuntakodissa.

Leffa ti 19.11. klo 18.30 seurakuntakodissa.

Seurakuntakerho to 21.11. klo 12.

MUUTA

Seurat su 17.11. klo 18 Pau-la ja Paavo Lukkarisella, Lastukoskentie 749.

TUUSNIEMEN KIRKKO

Keskatie 21

Messu su 10.11. klo 10. R. Leino, Lukkari-Lohi. Lähetyspyhä, messun jälkeen Kansanlahe-tys lähetyslaulutilaisuus. Lauletaan uudesta lasten virsikirjasta.

MUUTA

Bible in English ke 6.11. klo 14 Sopukassa, Tilhintie 2.

Lastulahden kyläseurat to 7.11. klo 13 Eeva-Maija ja Veli Airaksinen, Lapsiaarentie 108.

Iltautulen hartaushetki ti 12.11. klo 13. Kalevantie 4.

Murtolahden seurakunta ke 13.11. klo 19 Mirjam ja Antti Lappalaisella, Saarensalmentie 10.

Herättäjän seurat ti 19.11. klo 18 seurakuntakodissa.

Bible in English ke 20.11. klo 14 Sopukassa, Tilhintie 2.

Mielenterveyskuntoutujien joulujuhla Juankoskella to 12.12. klo 10 alkaen messulla. Ilm. 5.12. mennessä Hanna Kokkonen

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

PUIJON SEURAKUNTATALO

Mäntytie 5

Lähetysaskartelu to 7.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Sanan ja yhteyden ilta ti 12.11. klo 18.30 seurakuntatalossa. Järj. Kansanlahe-tys, mukana Tiia Juci.

Seurakuntakerho ke 13.11. klo 12-14 seurakuntatalossa.

Aamukahviryhmä to 14.11. klo 10-12 seurakuntatalossa.

Eri-ikäisten päiväseurat ma 18.11. klo 10.30. Mukana päiväkerhon lapsia, kahvitarjoilu

Avoimukultistat ti 19.11. klo 9.30 kirkolla ja seurakuntatalolla, päiväkerho-tilassa. Tervetulleita kaikki lapset ikään katsomatta yhdessä aikuisen kanssa.

Lähetysaskartelu to 21.11. klo 10-13 seurakuntatalossa.

Liiikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aioparkit pe 22.11. klo 12. kokoonnumme Juankosken srk-talolla, jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikainen puh. 040 4888 620

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

KAAVIN KIRKKO

Kaavintie 24

Messu su 17.11. klo 13. Huhtala, Lukkari-Lohi. Seniorisynttärin, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90 -vuotia-

MUUTA

Seurat su 10.11. klo 17 Pen-nasilla, Vanhanradantie 86 A. K. Leino

LAATINUT SANNA OLLIKAINEN

Ilta Sanan äärellä ma 18.11. klo 18. Kammarissa.

MUUTA

Liukonpelto-Paakkila työseurat ke 6.11. klo 19 Tuula ja Kari Puustiselä, Röntönpolku 112, Kuopio.

Al-Anon ryhmät alkoholi-ongelmia sairastaville, Hatsalan-katu 37 su klo 19, p. 040 5579 470 ja Kotipolku 7, Siilinjärvi ke klo 19, p. 050 3988 883 sekä Toimintakeskus, Koulutie 2, Kaavi ti klo 19.

Imetystukiryhmä Maljapuron päiväkodilla, Maaherrankatu 24 parittomien vkojen ma klo 18, www.kuopionimetystukiryhma.fi

Irti huumeista puhelinpäivä su 10.11. klo 18.30 seurakuntakodissa.

Ikäihmisten juhla to 14.11. klo 11 srk-kodilla klo 11 ruispuuro, klo 12 ohjelmaa, mukana rovasti Jussi Huttunen.

Näkö- ja kuulokerho ti 19.11. klo 12 srk-kodilla.

Mannaruokailu ke 20.11. klo 12 seurakuntakodissa. Työttömille, päihdeongelmallille ja yksinäisille, maksuton.

Yhteislaulutilaisuus ke 20.11. klo 18 seurakuntakodissa. Lapsenpäivän yhteislaulutilaisuus. Lauletaan uudesta lasten virsikirjasta.

MUUTA

Elsan kerho to 7.11. klo 14 Luikonlahden koulussa.

Elsan kerho to 14.11. klo 14 Kortteisen koulussa.

MUURU

VALOKUVAAJA
Kari Matti Antero
Puustinen
044-3281000
www.kamaan.fi

Tietokoneapu
Kotitalous-
vähennys 45%
www.orden.fi
040 5844 045

TAKSI Ari Turunen
0400 572 929
KUOPIO
PYÖRÄTUOLI- JA PAARIKULJETUKSET 1+8

KIRKKO & KOTI
Seuraava numero ilmestyy 20.11.

19

Kuopion ja
Siilinjärven
seurakuntalehti.
100. vuosikerta.

Kustantaja Kotimaa Oy, Hietalahdenranta 13, 00180 Helsinki. **Julkaisija** Kuopion ev.lut. seurakunnat, PL 1064, 70101 Kuopio, p. 158 111, faksi 158 288, www.kuopionseurakunnat.fi.

Toimitusneuvosto Paavo Kaitokari, Hannu Koskelainen, Kirsi Leino, Pauli Kurkirinne, Marketta Rantama Pains 73670 kpl

Toimitus Suokatu 22 B, 5. krs., avoinna ma–pe klo 8–16.
Viestintäpäällikkö, Kirkko ja Koti -lehden päätoimittaja (Vt.) Ulla Remes puh. 040 4848 234 ulla.remes@evl.fi

Tiedottaja Heli Haring (vs.) puh. 044 4144 801 heli.haring@evl.fi

Tiedottaja Merja Tapio puh. 040 4848 236 merja.tapio@evl.fi

Verkkotoimittaja Seija Rytönen (virkavapaalla)

www.kirkkojakoti.fi
www.facebook.com/kirkkojakoti

Verkkotoimittaja Tuija Hyttinen (vs.) puh. 040 4848 514 tuija.hyttinen@evl.fi

Taitto Kotimaa Oy
Ilmoitukset: Pirjo Teva puh. 020 754 2284, 040 680 4057 pirjo.teva@kotimaa.fi

Tilaukset Kuopion ulkopuolelle 20 €/vuosikerta.

Jakelu Itella Posti Oy, Suora Lähetys Oy.
Jakelupalaute: jakelupalaute@kotimaa.fi
www.suoralahetys.fi, puh. 017 264 7800

KOTIMAA

Ilmoittaja, ota yhteyttä.

Ilmoitusmarkkinointi

Pirjo Teva
020 754 2284,
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

ARKKI

PALVELUITA MAASTA TAIVAASEEN

Arkki on Kauppakeskus Apajassa aloittava Kuopion ev.lut.seurakuntien toimitila.

Haemme nyt Arkkiin Vapaaehtoisia työntekijöitä

Arkin vapaaehtoisen tehtävänä on olla läsnä, kohdata kulkijoita ja antaa tietoa seurakuntien toiminnasta. Arkissa kirkko on kauppakeskuksessa, arjen keskellä. Arkki on matalan kynnyksen olohuone, jossa tulijalla on mahdollisuus jakaa kysymyksiä, ajatuksia, iloa tai itkuja toisen kanssa.

Vapaaehtoisen työaika on neljä tuntia päivässä noin kolmen – neljän viikon väliajoin. Työparina on seurakunnan työntekijä. Arkin vapaaehtoiset koulutetaan tehtävään.

Lisätietoja puhelimitse numerosta: 017 158 111.

KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT

www.kuopionseurakunnat.fi

SEURAKUNNAT 6.11.-19.11.13

avoinna ma–pe klo 9–11 ja 12–14.

KIRKKO
Haarahongantie 2

Messu su 10.11. klo 10. Pohjois-Savon sotaorpojen kirkkopyhä. Unto Niskanen, Matti Höffren, Vesa Kajava, Suorai Sola Gratia, Lauluveikot ja Nuorten kuoro.

Messu su 17.11. klo 10. Heikki Kastarinen, Satu Väättäinen, Vesa Kajava. **Mielenterveysviikon jumalanpalvelus**, jonka jälkeen kirkkokahvit ja tilaisuus srk-talossa. Kynntiläkuluke hautausmaalle itsemurhan tehneiden muistotekseen.

Siilinjärven Marttojen 100-vuotisjuhlan messu su 24.11. klo 10, juhla srk-talossa.

SEURAKUNTATALO
Haarahongantie 4
Mun-kerho joka ke klo 17–18 erityistä tukea tarvitseville, ujoille tai yksinäisille 12–15-vuotiaille. Lisätietoja: sauli.paavilainen@evl.fi, puh. 044 7284 655

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Nuorten perjantai-kerho la 8.11., 15.11. klo 18–22 nuorten kerhotilassa.

Askartelu- ja liikuntapäivä la 9.11. klo 10–14: Talvisia tauluja ja joulukortteja, materiaalit ja ohjaus omakustantehintaan. Yli 7-v. lapsille klo 10.30–11.45 ja 12–13.15 Sirkus tai Hiphop-street-tanssi. Tunnelle väh. 5 osallistujaa/ryhmä. Liikunnan tuotto Havulaakson Lapset Rylle. Ilm. päivään viim. 7.11. jenni.shakya@evl.fi, puh. 044 7284 647.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 11.11. klo 13 isossa salissa.

Miesten ruokapiiri ke 13.11. klo 15 keittiöllä. Kaikki ruuanlaitosta kiinnostuneet miehet tervetulleita. Tied. Keijo Weiman puh. 040 512 6356.

Eläkeikäisten syntymäpäiväjuhlat su 17.11. ennalta kutsun saaneille.

Sanan ja yhteyden ilta ma 18.11. klo 18.30 pienessä salissa. Mukana Satu Väättäinen.

SEURAKUNTATALO
Haarahongantie 4

Mun-kerho joka ke klo 17–18 erityistä tukea tarvitseville, ujoille tai yksinäisille 12–15-vuotiaille. Lisätietoja: sauli.paavilainen@evl.fi, puh. 044 7284 655

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia asioita lähetystyöstä, apua omalla panoksella käsitöiden tai muun puuhien kautta.

Lähetyskahvila ja askartelu joka ke (6.11., 13.11., 20.11.) klo 9–12 lähetyskahvilalla. Kuppi kuumaa, ajan-kohtaisia

Kotiseutu rakkain on

Jumala antaa voimia jokapäiväiseen arkeen.

Tuossa rinteessä minä synnyin”, osoittaa **Orvokki Husso** kädellään ikkunan läpi metsikköön. Siellä oli aikoinaan rullatehtaan pieni rivitalon tupa ja kammari, jossa asui äiti viiden lapsensa kanssa.

Ollaan Karttulan Syvänniemellä, Kukkaro-lassa, entisessä **Herman Saastamoisen** rullatehtaan henkilökunnan saunassa. Kuttajärven rannalla oleva kaunis vanha tiilirakennus on ollut Orvokin ja hänen puolisonsa kotina kohta 20 vuoden ajan.

Setä miehen mallina

Orvokin äiti jäi leskeksi, kun sairastelu vei sodat käyneen tehdastyöläisen. Isä kuoli Orvokin ollessa vuoden ikäinen.

”Minulla ei ole isästä muistoja, meille ei ehtinyt tulla tunnesidettä. En ole koskaan kuitenkaan kokenut olevani täysin isätön. Olen onnellisessa asemassa, sillä minulla oli hyvänä miehenmallina **Pekka**-setä. Tykkäsimme molemmat urheilusta ja kävimme seuraamassa muun muassa Suomi-Ruotsi-maaottelua”, Orvokki muistelee.

14-vuotiaana tuli muutto kirkonkylälle äidin kanssa. Sieltä maaseudun tyttö matkusti vähän yli parikymppisenä Helsinkiin kokeilemaan siipiensä kantavuutta. Helsingin keikka venähtikin yli neljäänkymmeneen vuoteen. Orvokki työskenteli kaupan ja yritysten taloushallinnossa.

”Kävimme usein täällä sukuloimassa, ja pitkään oli mielessämme, että voisimme hankkia kesäpaikan tutuista maisemista. Se oli kevättä, vähän vielä lokaista. Kiertelimme vanhaa Syvänniemeä ja kun tulimme tämän ränsistyneen tiilisaunan kohdalle, katsoimme toisiimme ja tuumasimme: Tässä on meidän projektimme.”

Saunarakennus oli julistettu suojelukäyttöön, sitä ei oltu käytetty neljäänkymmeneen vuoteen. Kaupat tehtiin, ja niin entisöinti ja kunnostaminen alkoivat.

Työtä ihmisten keskellä

Nykyään Kukkarola on pariskunnan Suomen koti. Isäntä viettää suurimman osan talvesta Nizzassa, mutta Orvokin pitää päästä talvela ainakin hiihtämään, saunomaan ja pulahtamaan avannossa, joten hän sukkuloi talvella Ranskan ja Suomen väliä useammin.

”Ja tapaan poikani perhettä, läheisiäni ja ystäviäni. Ei heistä voi olla erossa kovin pitkiä aikoja.”

Syvänniemelle vetää myös kyläyhteisö. Orvokki siirtyi varsinaiselle eläkkeelle muutama vuosi sitten ja hänet napatiin heti kyläyhdistyksen puheenjohtajaksi. Osa-aikaeläkeläisenä hän oli ollut kylätapahtumissa mukana matalammalla profiililla.

Aktiivinen nainen haluaa virittää yhteen hiileen puhaltamista sekä oman yhteisön ja maaseudun kehittämistä.

”Meillä on vireä kylä. On teatteri, kauppa, oma kirkko, useita yrityksiä...”

”Tottahan kyläyhdistyksessä mietitään, miten saadaa uusia ihmisiä mukaan. Varsinkin hallinnolliset tehtävät vaativat nykyään aikaa ja selvittämistä. Yhdistysten pitää olla aktiivisia. Täytyy löytää keinoja tukien ja rahoitusten saamiseen, luoda yhteyksiä viranomaisiin ja osata käyttää tietolähteitä”, Orvokki Husso luettelee.

”Monen kiireen keskellä kuitenkin koen, että minut on palautettu juuri tänne. Niillä lahjoilla ja taidoilla, joita minulle on suotu ja

Orvokki Husso nauttii Kuttajärven rannalla lapsuusmaisemissaan luonnonläheisyydestä.

jakamaan niitä muillekin.”

Nainen on tuttu näky myös seurakunnan tilaisuuksissa. Suunnittelemassa, yhteyksiä pitämässä ja muun muassa Naisten hyvänolon päivien työrukkasena.

”Yhdessä saamme aikaan. Minulle on tärkeää tehdä työtä ihmisten keskellä. Jos saan jonkun tulemaan mukaan, lykkimään vähän elämässä eteenpäin, tunnen olevani onnistunut.”

Ärhäkkäästi heikompien puolesta

Husson tyttö, joka käyttää tyttönimeään, kuvailee itseään avoimeksi ja ärhäkkäksi.

”Jos ukon laittaisi kertomaan minusta, niin hän sanoisi, että vihainen savolainen akka”, Orvokki naurahtaa.

Hän haluaa kiivaasti ennen kaikkea tasapuolisuutta ja objektiivisuutta. Hän ei halua ummistaa silmiään ja olla välinpitämätön.

”Yritän puolustaa heikompia ja vähäosaisia. Vanhoja ja sairaita ei vain voi ohittaa. Äitini oli näkövammaisen ja huomasi, miten hän sai tukea esimerkiksi näkövammaisten yhdistyksestä. Se oli hänelle tärkeää.”

Toisista välittäminen sekä hyvää puhumisen saisivat lisääntyä. Orvokki toteaa, että ikävistä asioista osataan kyllä puhua, varsinkin mediassa.

”Tarvitseeko kaikesta pahasta uutisoida? Tuntuu, että pelkoa ja masennusta halutaan ruokkia. Halutaan nähdä tilanteet vain negatiivisesti. Miten voisimmekaan suodattaa ja nähdä myös myönteiset puolet? Olisiko kirkolla tässä tehtävää?”

Pyhitetty paikka

”Ihana filis, kevyt olla. Saan voimia alkavaan arkeen”, näin kuvailee Orvokki messun jälkeistä tunnelmaa.

Pienestä lapsesta asti hän on ollut seurakunnan yhteydessä, eikä napanuora ole koskaan katkennut, vaikka välillä yhteys on ollut elämäntilanteista johtuen niukempaa.

”Mielestäni seurakunnissa on karsinointumista. Käsitystä, että on pieni sektori, johon pitäisi sulloutua. Kynnys tulla kirkkoon on suuri. Yritän vakuuttaa ihmisille, että saat olla niin uskovaan tai ei-uskovaan kuin

olet. Ehkä laulu koskettaa, ehkä hiljaisuus, ehkä vain se, että olet kirkossa. Voit hiffata, että sieltä saakin yllättävän paljon voimaa.”

”Joku on sanonut, että ei Jumalayhteys kaipa kirkkotiloja. Eihän toki, voidaan olla Häntä lähellä missä vaan helluntain hengessä, mutta minuun siinä on vaikutus, kun astun kirkon ovesta sisään. Se on pyhitetty paikka, Jumalan sanaa varten”, Orvokki pohtii.

Päättäjille hänellä on muutama vinkki.

”Jos minä saisin määrätä, jokaisessa kylässä olisi oma kirkko tai rukoushuone sekä ikkoma kyläpappi, laumansa tuntija, kokoaja ja paimen. Kolehteja voisi kerätä oman alueensa kirkon ylläpitämiseen. Seurakuntayhtymien hallinto täysremonttiin ihan kuin yrityksissäkin saneerataan tarpeettomat toiminnot pois. Mutta kirkkoja ei saa sulkea eikä myydä. Jumalanpalvelukseen vihitty kirkko on edelleen tärkeä suurimmalle osalle seurakuntalaisista. Se on paikka, johon siirrytään arjesta kohtamaan Jumala ja hiljentymään.”

Teksti ja kuva:
HANNA KARKKONEN